

*Eurooppalaista pidätysmääräystä
koskevan puitepäätöksen
täytäntöönpano*

Tiivistelmä lausunnoista

*Eurooppalaista pidätysmääräystä
koskevan puitepäätöksen
täytäntöönpano*

Tiivistelmä lausunnoista

ISSN 1458-7149
ISBN 952-466-182-9
Oikeusministeriö
Helsinki

KUVAILULEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä
26.8.2003

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)		Julkaisun laji Lausuntotiivistelmä	
EU-lainsäädäntösihteeri Leena Leikas		Toimeksiantaja Oikeusministeriö Lainvalmisteluosasto	
		Toimielimen asettamispäivä	
Julkaisun nimi Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen täytäntöönpano. Tiivistelmä lausunnoista			
Julkaisun osat Johdanto Yleistä lausuntopalautteesta Pykäläkohtaiset lausunnot Ehdotuksesta lausunnon antaneet			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Oikeusministeriössä on valmisteltu ehdotus laiksi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Laeilla pantaisiin täytäntöön Euroopan unionin jäsenvaltioiden 13 päivän kesäkuuta 2002 hyväksymä puitepäätös eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä.</p> <p>Tarkoituksena on, että ehdotetut lait tulevat voimaan puitepäätöksen edellytysten mukaisesti 1 päivänä tammikuuta 2004.</p> <p>Oikeusministeriö pyysi lausunnot 25 viranomaiselta ja organisaatiolta, joista 20 antoi lausuntonsa huhtikuun 2003 loppuun mennessä.</p> <p>Oheisessa lausuntotiivistelmässä on esitetty oikeusministeriön ehdotus sekä ehdotuksesta lausunnoissa esitetyt keskeiset kannanotot. Saatujen lausuntojen perusteella laaditaan hallituksen esitys, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle syykuussa 2003.</p>			
Avainsanat: (asiasanat)			
Muut tiedot Yhteyshenkilö oikeusministeriössä: Tanja Innanen, p. 09-1606 7585, etunimi.sukunimi@om.fi			
Sarjan nimi ja numero Lausuntoja ja selvityksiä 2003:25		ISSN 1458-7149	ISBN 952-466-182-9
Kokonaissivumäärä	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Oikeusministeriö, lainvalmisteluosasto		Kustantaja Oikeusministeriö	

OIKEUSMINISTERIÖ
Lainvalmisteluosasto

Oikeusministeriössä on virkatyönä valmisteltu hallituksen esityksen muotoinen ehdotus laiksi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Laeilla pantaisiin täytäntöön Euroopan unionin jäsenvaltioiden 13 päivän kesäkuuta 2002 hyväksymä puitepäättös eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä.

Tarkoituksena on, että ehdotetut lait tulevat voimaan puitepäättökseen edellytysten mukaisesti 1 päivänä tammikuuta 2004.

Oikeusministeriö pyysi lausunnot 25 viranomaiselta ja organisaatiolta, joista 20 antoi lausuntonsa huhtikuun 2003 loppuun mennessä.

Oheisessa lausuntotiivistelmässä on esitetty oikeusministeriön ehdotus sekä ehdotuksesta lausunnoissa esitetyt keskeiset kannanotot. Saatujen lausuntojen perusteella laaditaan hallituksen esitys, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle syyskuussa 2003. Tiivistelmän on kesäkuussa 2003 laatinut EU-lainsäädäntösihteeri Leena Leikas.

SISÄLLYSLUETTELO

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi:

lausuntotiivistelmä.....	5
1. Yleistä lausuntopalautteesta.....	5
2. Pykäläkohtaiset lausunnot	6
2.1. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä	6
Yleiset säännökset	6
Luovuttaminen Suomesta toiseen jäsenvaltioon.....	6
Kieltäytymisperusteet	7
Ehdot.....	9
Toimivaltaiset viranomaiset.....	9
Pyynnön toimittaminen ja sisältö.....	11
Kiinni- ja säilöönottaminen	12
Avustaja ja puolustaja	14
Luovuttamisasian selvittäminen	14
Luovuttamisasian käsittely	16
Muutoksenhaku.....	20
Päätöksen täytäntöönpano	21
Erityissääntö ja edelleen luovuttaminen.....	22
Luovuttaminen toisesta jäsenvaltiosta Suomeen.....	23
Yleiset edellytykset.....	23
Menettely	24
Erityissääntö	24
Edelleenluovuttaminen	25
Erinäisiä säännöksiä.....	26
Kauttakuljetus	27
2.2. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta.....	28
2.3. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä annetun lain muuttamisesta.....	30
2.4. Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta	31
LIITE 1 Lausunnonantajat.....	32

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi: lausuntotiivistelmä

1. Yleistä lausuntopalautteesta

Ehdotuksesta annetuissa lausunnoissa todettiin nykyisen luovutuksia koskevan lainsäädännön olevan hajanainen ja vaikeasti hallittava kokonaisuus, joka vaatisi laajempaakin selkeyttämistä, kuin mitä nyt ehdotetaan. Lisäksi monet lausunnonantajat olivat huolestuneita EU:n laajentumisen aiheuttavista vaikutuksista luovutukseen laadullisesti ja määrällisesti.

Käräjäoikeudet ja syyttäjät olivat yleisesti ottaen huolestuneita lisääntyvästä työmäärästään, vaikka luovuttamispyyntöjä ei vuositasolla olisikaan runsaasti. Luovuttamisasioiden vaatima koulutus, pyyntöjen mahdolliset oikeuskäsittelyt sekä päivystysjärjestelmien luominen ja ylläpitäminen vaativat resursseja lisääntyvässä määrin. Erityisesti syyttäjät ilmaisivat huolensa jatkuvasti kasvavasta toimenkuvastaan.

Ehdotettuja menettelyjä pidettiin melko yleisesti monimutkaisina ja osittain nykyisin käytössä olevia hitaampina eikä ehdotuksessa ole huomioitu riittävästi Euroopan unionin laajentumista, jonka seurauksena luovuttamispyynnöt todennäköisesti tulevat lisääntymään runsaasti.

Useat lausunnonantajat pitivät ehdotettuja muotoiluja liian ympäröivinä, ja katsoivat että lakitekstin tulisi olla tiukemmin velvoittavasti muotoiltu, kuten puitepäätöskin jo on. Myös termien käyttö on lausunnonantajien mielestä aika ajoin epä johdonmukaista, koska puitepäätöksessä esiintyviä termejä on vaihdettu toisiin. Käsitteitä ”täytäntöönpanosta vastaava viranomainen” ja ”toimivaltainen viranomainen” ei käytetä johdonmukaisesti, minkä vuoksi tekstistä tai perusteluista ei aina käy ilmi kuka päättää toimenpiteistä, mikä syyttäjä on toimivaltainen, mikä tuomioistuin käsittelee asiaa erityistapauksissa, missä henkilöä kuullaan jne.

Turun käräjäoikeus näkee välttämättömänä, että lakiin otetaan selkeät voimaantulomääräykset, joista käy selville mitä säännöksiä sovelletaan ennen lain voimaantuloa tehtyjä rikoksia koskeviin luovutuksiin tai lain voimaan tullessa vireillä oleviin luovutuksiin. Lisäksi luovutuspyyntöjä ja niiden käsittelyä varten tulisi laatia kaikkia jäsenmaita koskevat lomakkeet ongelmien välttämiseksi.

Valtakunnansyyttäjänvirasto arvioi syyttäjien päivystysjärjestelmän mahdollisen uudelleenorganisoinnin ja vähintään yhden uuden syyttäjän sijoittamisen päivystysjärjestelmään, mihin jo ilman nyt ehdotettuja muutoksiakin olisi tarvetta, aiheuttavan vähintään noin 52.000 euron vuosittaisen lisäkustannuksen. Myös syyttäjien koulutus sekä yhteydenpitojärjestelmän rakentaminen poliisin ja syyttäjien ylläpitämien rekisterien välille aiheuttaa kustannuksia.

Keskusrikospoliisi katsoo, että puitepäätöksen 7 artiklan mukaiseksi keskusviranomaiseksi olisi luontevaa nimetä keskusrikospoliisi sen nykyisten tehtävien laadun vuoksi. Myös oikeusministeriö voitaisiin määrätä keskusviranomaiseksi keskusrikospoliisin ohella.

Suomen asianajajaliitto kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että ehdotuksessa on asetettu useita määräaikoja luovutusasian käsittelylle ja päätöksen täytäntöönpanolle, mutta ehdotuksesta ei käy ilmi mitä oikeusvaikutuksia näiden ehdottomien määräaikojen ylittämisestä aiheutuu. Myös ”rikosentekijä” ja ”rikos” tulisi muuttaa syyttömyysolettamaa paremmin vastaaviksi ”rikoksesta epäilty” ja ”epäilty rikos”.

2. Pykäläkohtaiset lausunnot

2.1. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä

Yleiset säännökset

1 §. *Soveltamisala.*

Tämän lain nojalla voidaan syytetoimenpiteitä taikka vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten Suomessa oleskeleva henkilö luovuttaa Suomesta toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon sekä toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa oleskeleva henkilö pyytää luovutettavaksi Suomeen.

Helsingin käräjäoikeus näkee koko ehdotuksen perusoikeuksien kannalta ongelmallisena, koska uusi laki perustuslain vastaisesti mahdollistaisi Suomen kansalaisen luovuttamisen toiseen valtioon vastoin tämän omaa tahtoa. Myös *Eduskunnan oikeusasiamies* kiinnitti tähän huomiota, tosin yhtyen perustuslakivaliokunnan kantaan, että perustuslakia tältä osin muutetaan vastaamaan todellista oikeustilaa.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto katsoo, että tämä ehdotus tulisi käsitellä yhdessä MLA 2000 sopimuksen voimaansaattamista tarkoittavan lakiehdotuspaketin kanssa, koska siinä suhtaudutaan omien kansalaisten luovuttamiseen kielteisesti toisin kuin tässä ehdotuksessa. Mikäli perustuslain 9 §:ää muutetaan, kuten ilmeistä on, voitaisiin eurooppalaisen oikeusapusopimukseen omien kansalaisten luovuttamisen osalta tehty varauma poistaa. Soveltamisalaa koskevassa 1 §:ssä tulisi olla myös viittaussäännös 72 § 3 momenttiin.

Luovuttaminen Suomesta toiseen jäsenvaltioon

Yleiset edellytykset

2 §. *Luovuttaminen kaksoisrangaistavuuden täytyessä.*

Luovuttamiseen suostutaan, jos pyynnön perusteena olevasta teosta pyynnön esittäneen jäsenvaltion laissa säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuoden vapausrangaistus ja teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos.

Jos henkilö on tuomittu vapausrangaistukseen, luovuttamiseen suostutaan, jos tuomittu seuraamus on vähintään neljän kuukauden vapausrangaistus ja teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos.

Oulun käräjäoikeus pitää sanamuotoa ”suostutaan” liian epämääräisenä. Säädöstekstiin sopisi paremmin ilmaisu ”on suostuttava”.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto ehdottaa, että luovuttaminen vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten olisi oma säännöksensä, jolloin 2 § koskisi luovuttamista syytetoimenpiteitä varten kaksoisrangaistavuuden täytyessä, 3 § kaksoisrangaistavuutta tutkimatta ja uusi pykälä koskisi vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa.

3 §. *Luovuttaminen kaksoisrangaistavuutta tutkimatta.*

Riippumatta siitä, onko pyynnön perusteena oleva teko Suomen lain mukaan rikos, luovuttamiseen suostutaan, jos teko on pyynnön esittäneen jäsenvaltion lain mukaan 2 momentissa mainittu ja kyseisen jäsenvaltion laissa säädetty ankarin rangaistus on vähintään kolmen vuoden vapausrangaistus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut teot ovat:

- rikollisjärjestykseen osallistuminen,
- terrorismi,
- ihmiskauppa,
- lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia,
- huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa,

- aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa,
- lahjonta,
- petos, mukaan lukien Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdystä yleissopimuksessa tarkoitettu Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuva petos,
- rahanpesu,
- rahan, mukaan lukien euron väärentäminen,
- tietoverkkorikollisuus,
- ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien laiton kauppa ja uhanalaisten kasvilajien ja kasvilajikkeiden laiton kauppa,
- laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen,
- tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen,
- ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa,
- ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen,
- rasismi ja muukalaisviha,
- järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö,
- kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden laiton kauppa,
- petollinen menettely,
- ryöstöntapainen kiristys ja kiristys,
- tuotteiden laiton väärentäminen ja jäljentäminen,
- hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä,
- maksuvälineväärennykset,
- hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa,
- ydin- ja radioaktiivisten aineiden laiton kauppa
- varastettujen ajoneuvojen kauppa,
- raiskaus,
- murhapolito,
- kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset,
- ilma-aluksen tai aluksen kaappaus ja
- tuhotyö.

Oulun käräjäoikeus kiinnittää huomiota 1 momentin ilmaisuun ”suostutaan” kuten edellisen pykälänkin kohdalla.

Suomen asianajajaliitto katsoo, että myös RL 39 luvun velallisen rikokset tulisi huomioida luettelossa, koska ne ovat usein luovutuspyynnön perustana.

4 §. Liitännäiset rikokset.

Jos luovuttamispyyntö käsittää useita tekoja ja 2 tai 3 §:n edellytykset ovat olemassa jonkin teon osalta, pyyntöön voidaan suostua myös niiden muiden tekojen osalta, jotka tai joita vastaavat teot ovat Suomen lain mukaan rikoksia.

Kieltäytymisperusteet

5 §. Ehdottomat kieltäytymisperusteet.

Luovuttamisesta tulee kieltäytyä, jos

- 1) pyynnön perusteena olevasta teosta on Suomessa perustuslain 105 §:n 2 momentin mukaisesti lailla säädetty yleinen armahdus ja tekoon voitaisiin rikoslain 1 luvun mukaan soveltaa Suomen lakia;
- 2) luovutettavaksi pyydetty on Suomessa tai jossakin toisessa jäsenvaltiossa samasta teosta lainvoimaisesti tuomittu edellyttäen, että jos hänet on tuomittu rangaistukseen, hän on suorittanut sen tai suorittaa sitä taikka rangaistusta ei voida enää panna täytäntöön tuomion antaneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan;
- 3) luovutettavaksi pyydetty ei pyynnön perusteena olevan teon tehdessään ollut täyttänyt viittätoista vuotta;
- 4) luovuttamispyyntö koskee vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa ja luovutettavaksi pyydetty on Suomen kansalainen tai asuu Suomessa pysyvästi ja haluaa suorittaa kyseisen vapausrangaistuksen Suomessa. Vapausrangaistus on pantava Suomessa täytäntöön noudattaen, mitä siitä erikseen säädetään;
- 5) pyynnön perusteena oleva teko katsotaan rikoslain 1 luvun mukaan tehdyksi kokonaan tai osittain Suomessa taikka suomalaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa ja
 - a) teko tai sitä vastaava teko ei ole Suomessa rangaistava,
 - b) rikos on Suomen lain mukaan vanhentunut tai rangaistusta ei voitaisi enää panna täytäntöön taikka
 - c) on tarkoituksenmukaisempaa käsitellä asia Suomessa.

6) luovutettavaksi pyydetty on Suomen kansalainen ja syyteoikeus on Suomessa vanhentunut tai tuomittu rangaistus on rauennut ja tekoon voidaan rikoslain 1 luvun mukaan soveltaa Suomen lakia;

7) on perusteltua syytä epäillä, että henkilö joutuisi alkuperänsä, tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuulumisensa, uskontonsa, vakaumuksensa tai poliittisen mielipiteensä vuoksi henkeään tai vapauttaan uhkaavan tai muun vainon kohteeksi, taikka luovutettavaksi pyydetyn voidaan perustellusti olettaa joutuvan ihmisoikeuksien tai perustuslaissa turvatun oikeusturvan, sananvapauden tai yhdistymisvapauden loukkauksen kohteeksi.

Rikosseuraamusvirasto/oikeudellinen yksikkö pitää tarkoituksenmukaisena mahdollisuutta panna rangaistus täytäntöön tuomitun kotimaassa, mikäli luovutettavaksi pyydetty niin haluaa.

Turun käräjäoikeus toteaa, että 7 kohdan mukainen kieltäytymisperuste tulee olettavasti aiheuttamaan asian selvittämiseksi järjestettäviä oikeudenkäyntejä, mikä puolestaan hidastaa käsittelyä ja sitoo resursseja.

Oulun käräjäoikeuden ja Vaasan kihlakunnan syyttäjänviraston mielestä 5 c -kohdan ilmaisu ”on tarkoituksenmukaisempaa käsitellä” on liian avoin ja tulisi täsmentää esimerkiksi perusteluissa esille tuoduilla seikoilla (Suomen kansalaisuus ja tuomioistuimen käyttämä työskentelykieli tai todistajien ja muiden asianosaisten henkilöiden kotipaikka).

Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto pitää turhana sitä, että ehdottomien kieltäytymisperusteiden luetteloon on lisätty puitepäätökseen sisältymättömiä perusteita. Korkeintaan tällaisten perusteiden tulisi olla harkinnanvaraisia. Nyt kohtien 4, 5, 6 ja 7 mukaiset perusteet aiheuttavat oletettavasti ongelmia ehdottoman luonteensa vuoksi. Osittain luettelo on myös perustelujensa vastainen.

Suomen asianajajaliitto pitää vastaajan oikeusturvan kannalta kyseenalaisena sitä, että selvitys *ne bis in idem*- säännön soveltamisesta on jätetty yksinomaan vastaajan vastuulle. Jos syyttäjälle ja/tai tuomioistuimelle annettaisiin velvollisuus tiedustella vastaajalta sitä toteutuuko kyseinen sääntö vai ei, vastaajan oikeusturva paranisi huomattavasti.

6 §. *Harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet.*

Luovuttamisesta voidaan kieltäytyä, jos

- 1) luovutettavaksi pyydetty on Suomessa syytteessä samasta teosta kuin joka on pyynnön perusteena;
- 2) pyynnön perusteena olevasta teosta on Suomessa päätetty jättää syyte nostamatta tai nostetusta syyteestä on luovuttu;
- 3) pyynnön perusteena olevasta teosta on jossain jäsenvaltiossa annettu muu lopullinen päätös kuin tuomio, joka estäisi syytteen nostamisen;
- 4) luovutettavaksi pyydetty on jossakin muussa kuin Euroopan unioniin kuuluvassa valtiossa samasta teosta lainvoimaisesti tuomittu edellyttäen, että jos hänet on tuomittu rangaistukseen, hän on suorittanut sen tai suorittaa sitä taikka rangaistusta ei voida panna täytäntöön tuomion antaneen maan lainsäädännön mukaan;
- 5) pyynnön perusteena oleva teko on tehty pyynnön esittäneen jäsenvaltion alueen ulkopuolella, eikä siihen Suomessa vastaavassa tilanteessa voitaisi rikoslain 1 luvun mukaan soveltaa Suomen lakia.

Valtakunnansyyttäjänvirasto pohtii, voiko syyttäjä nyt ehdotetun 6 §:n 1 kohdan tapauksessa luopua ajamasta asianomistajan yksityisoikeudellisia vaatimuksia, joiden ajamiseen hänet velvoittaa oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun 9 §. Vaatimusten ajamista koskevana kieltäytymisperusteena ei laissa oteta huomioon syytetoimenpiteiden siirtämismahdollisuutta toiseen valtioon. Tarkoituksenmukaisuusharkinnassa saattavat joutua vastakkain asianomistajan yksityinen etu ja yleinen etu.

7 §. *Suostumus luovuttamiseen.*

Jos luovutettavaksi pyydetty suostuu luovuttamiseensa, luovuttamisesta tulee kieltäytyä, jos pyynnön perusteena oleva teko katsotaan rikoslain 1 luvun mukaan tehdyksi kokonaan tai osittain Suomessa taikka suomalaisessa aluk-

nessa tai ilma-aluksessa ja on tarkoituksenmukaisempaa käsitellä asia Suomessa. Luovuttamisesta voidaan tällöin kieltäytyä myös, jos luovutettavaksi pyydetty on Suomessa syytteessä samasta teosta kuin joka on pyynnön perusteena.

Oikeusministeriö/kansainvälinen yksikkö ei näe perustetta sille, että luovutettavaksi pyydetyn henkilön suostuessa luovutukseen, tuomioistuimen ei tulisi ottaa huomioon muita ehdottomia tai harkinnanvaraisia kieltäytymisperusteita kuin 5 §:n 5 c kohdassa ja 6 §:n 1 kohdassa mainitut perusteet. Tämä tekisi kieltäytymisperusteiden tausta-ajatuksen ja merkityksen tyhjäksi.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänviraston mielestä suostumus tulisi olla kieltäytymisperusteena ainoastaan harkinnanvarainen.

Ehdot

8 §. *Luovutettavan palauttamista koskeva ehto.*

Jos syytetoimenpiteitä varten luovutettavaksi pyydetty on Suomen kansalainen tai asuu Suomessa pysyvästi, luovuttamisen ehdoksi on asetettava, jos luovutettavaksi pyydetty sitä pyytää, että pyynnön esittänyt jäsenvaltio antaa vakuutuksen, että se välittömästi tuomion tultua lainvoimaiseksi palauttaa luovutetun Suomeen suorittamaan pyynnön esittäneessä jäsenvaltiossa mahdollisesti tuomittua vapausrangaistusta. Vapausrangaistus on pantava Suomessa täytäntöön noudattaen, mitä siitä erikseen säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu vakuutus on annettava ennen luovuttamispäätöksen tekemistä.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto ei katso 8 §:ssä mainitun vakuutuksen lisäävän menettelyn sujuvuutta. Se ei myöskään perustu puitepäätöksen vaatimuksiin, joten sen voisi jättää selvyiden vuoksi pois.

9 §. *Poissaolotuomiota koskeva ehto.*

Jos luovuttamista on pyydetty sellaisen vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten, joka on tuomittu vastaajan ollessa poissa asian käsittelystä, eikä tuomitulle ole henkilökohtaisesti annettu haastetta tiedoksi tai muuten ilmoitettu poissa ollessa annettuun tuomioon johtaneen oikeuskäsittelyn aikaa ja paikkaa, luovuttamisen ehdoksi on asetettava, että pyynnön esittänyt jäsenvaltio antaa vakuutuksen siitä, että luovutettavaksi pyydetyllä on mahdollisuus asi- an uudelleen käsittelyyn kyseisessä jäsenvaltiossa ja olla paikalla asian käsittelyssä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu vakuutus on annettava ennen luovuttamispäätöksen tekemistä.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänviraston mielestä lomakkeen kohdassa D ilmoitetun takuun tulisi olla riittävä eikä erillistä vakuutusta tarvittaisi.

10 §. *Elinkautista rangaistusta koskeva ehto.*

Jos pyynnön perusteena olevasta teosta voi seurata elinkautinen vapausrangaistus, luovuttamisen ehdoksi voidaan asettaa, että pyynnön esittänyt jäsenvaltio antaa vakuutuksen, että tuomittua rangaistusta voidaan sen lainsäädännön tai oikeuskäytännön mukaan tarkistaa taikka siitä voidaan pyytää armahdusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu vakuutus on annettava ennen luovuttamispäätöksen tekemistä.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto katsoo, että lomakkeen kohdassa H ilmoitetun takuun tulisi olla riittävä.

Toimivaltaiset viranomaiset

11 §. *Toimivaltaiset tuomioistuimet.*

Luovuttamisesta ja säilöönottamisesta päättää:

- 1) Turun käräjäoikeus, jos luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Turun hovioikeuden tuomiopiirin alueella,
- 2) Vaasan käräjäoikeus, jos luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Vaasan hovioikeuden tuomiopiirin alueella,

- 3) Kuopion kärjäoikeus, jos luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiirin alueella,
- 4) Helsingin kärjäoikeus, jos luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Helsingin hovioikeuden tuomiopiirin alueella,
- 5) Kouvolan kärjäoikeus, jos luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Kouvolan hovioikeuden tuomiopiirin alueella,
- 6) Oulun kärjäoikeus, jos luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiirin alueella.

Erityisestä syystä luovuttamisesta voi päättää myös muu kuin 1 momentissa mainittu kärjäoikeus.

Sisäasiainministeriö/poliisiosasto huomauttaa, että ehdotuksessa tulisi kiinniottamispaikan ohella huomioida säilyttämispaikka, koska luovutettavaksi pyydettyllä voi olla vireillä rikosasioita muualla, minkä vuoksi hänet on ehkä siirretty pois kiinniottamispaikasta.

Korkein oikeus katsoo, että keskittämistä olisi vielä voitu viedä ehdotettua pidemmällekin. Tuomioistuimia valittaessa tulisi kiinnittää huomiota tulkkauksipalvelujen ja asiantuntevan oikeusavun saataavuuteen. Suuret kärjäoikeudet ovat sikäli oikea valinta, että niillä on kokemusta ja esimerkiksi päivytyresursseja kiireellisten pakkokeinoasioiden käsittelyyn. Toisena vaihtoehtona voitaisiin harkita menettelyä, jossa luovuttamisasiat käsiteltäisiin yhdessä tai kahdessa hovioikeudessa, mistä muutoksenhakukin Korkeimpaan oikeuteen sujuisi luontevasti. Myös *Eduskunnan oikeusasiamies* olisi laajemman keskittämisen kannalla.

Turun kärjäoikeus toivoo, että luovuttamisasioiden käsittelyn keskittäminen huomioitaisiin kärjäoikeuksien kustannuksia ja resursseja laskettaessa, koska luovuttamisvaatimusten määrän voidaan olettaa lisääntyvän ja koska vaatimusten käsittelyajat ovat lyhyitä, aiheuttaa se viivästystä muiden asioiden käsittelyyn ja sitoo resursseja. Lisäksi luovutusasioiden käsittelyä varten tulisi luoda jonkinlainen päivytyjärjestelmä. Myös henkilökunnan koulutuksen ja luotettavan tiedon saaminen tulee toteuttaa kattavasti.

Helsingin kärjäoikeus pitää tarkoituksenmukaisimpana käsitellä asiaa siinä kärjäoikeudessa, jonka hovioikeuden tuomiopiirin alueella henkilöä säilytetään, eikä kiinniottamispaikassa.

Kouvolan kärjäoikeus katsoo, että hovioikeuspiirien mukainen menettely on turhan kankea, koska useimpiin kärjäoikeuksiin ei vuosittain tulisi ehkä lainkaan luovuttamisasioita käsiteltäväksi. Luovuttamisasioiden käsittely voitaisiin keskittää ainakin aluksi yhteen kärjäoikeuteen, esimerkiksi Vantaalle, jossa on tutkintavankila, keskusrikospoliisi sekä kansainvälinen lentokenttä. 11 ja 12 pykälien 2 momentit voitaisiin tarpeettomina poistaa. Myös *Kouvolan kihlakunnanvirasto* ja *Oulun kihlakunnan syyttäjänvirasto* pitävät resurssien tuhlauksena kouluttaa ympäri maata useita henkilöitä käsittelemään luovuttamisasioita, koska luovuttamisasiat kuitenkin pääasiassa keskittyvät pääkaupunkiseudulle ja asiat voitaisiin käsitellä keskitetysti yhdessä tai kahdessa kärjäoikeudessa.

12 §. Toimivaltaiset syyttäjät.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, Turun, Vaasan, Kuopion, Helsingin, Kouvolan ja Oulun kärjäoikeuksien tuomiopiirissä toimivat syyttäjät ovat toimivaltaisia hoitamaan tämän lain mukaisia syyttäjätehtäviä.

Erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu kuin 1 momentissa mainittu.

Kuopion kärjäoikeus ehdottaa, että toimivaltaisia syyttäjiä voisivat olla kunkin kärjäoikeuden osalta asianomaisen hovioikeuspiirin syyttäjät. Valtakunnansyyttäjänvirasto antaisi tarkemmat määräykset tehtävien hoitamisesta. *Oulun kärjäoikeus* esittää harkittavaksi syyttäjien tehtävien keskitämistä suuremmassa määrin esimerkiksi syyttäjien yhteistoiminta-alueiden puitteissa. Muutoin

erikoistuvien syyttäjien määrä on käsiteltävien luovutuspyyntöjen määrään nähden tarpeettoman suuri.

Turun kihlakunnan syyttäjänvirasto pitää itsestään selvänä, että ehdotuksessa tarkoitetaan juuri näitä yhteistoiminta-alueen syyttäjiä. Sen sijaan epäselvänä syyttäjänvirasto pitää toisessa momentissa mainittua erityistä syytä, jonka perusteella myös muu syyttäjän voisi olla toimivaltainen. Normaalisti muun kuin oman yhteistoiminta-alueen käräjäoikeuksissa käsiteltävän asian yhteydessä syyttäjän toimivalta perustuu valtakunnansyyttäjänviraston määräykseen. *Vaasan kihlakunnan syyttäjänvirasto* näkee tarpeelliseksi selventää pykälää määrittelemällä tarkemmin mikä mainittu erityinen syy olisi ja mikä instanssi päättäisi tähän perustuvasta toimivallasta.

Valtakunnansyyttäjänvirasto katsoo, että syyttäjien tulisi olla toimivaltaisia koko maan alueella. *Kuopion seudun kihlakunnan syyttäjänvirasto* puolestaan pitäisi järkevimpänä keskittää syyttäjien osalta asiat Helsinkiin voimavarojen järkevän kohdentamisen vuoksi, koska suurin osa käsiteltävistä tulevista jutuista tulee vireille Helsingin alueella.

Pyynnön toimittaminen ja sisältö

13 §. Yhteydenpitojärjestys.

Pyynnön esittäneen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen toimittaa säilöönottoa ja luovuttamista koskevan pyynnön tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 23/2001) tarkoitettuun tietojärjestelmään.

Jos luovutettavaksi pyydetyn olinpaikka Suomessa tunnetaan, pyyntö voidaan toimittaa suoraan toimivaltaiselle syyttäjälle. Pyyntö voidaan toimittaa toimivaltaiselle syyttäjälle myös käytettävissä olevien kansainvälisten yhteydenpitojärjestelmien välityksellä.

Pyynnöstä, jota ei ole toimitettu keskusrikospoliisin välityksellä, on syyttäjän tehtävä sille ilmoitus.

Sisäasiainministeriö/poliisiosasto pitäisi tarkoituksenmukaisimpana ja toimivana järjestelyä, jossa pyyntö toimitettaisiin syyttäjän ohella päivystävälle poliisille tai SIS-järjestelmän päivystykseen keskusrikospoliisiin.

Helsingin käräjäoikeus katsoo, että olisi suotavaa, että kaikki ehdotetun lain mukaiset pyynnöt tehtäisiin samaa keksitettyä kanavaa käyttäen, jolloin keskusrikospoliisi saisi tiedon saapuneesta luovuttamispyynnöstä mahdollisimman nopeasti sen saapumisen jälkeen. Järjestelmän on oltava selkeä, jotta vältetään tiedonkatkosvaaralta.

Valtakunnansyyttäjänvirasto pitää syyttäjän tehokkaan toiminnan välttämättömänä edellytyksenä syyttäjän mahdollisuutta saada etsintäkuulutuksista ja vireillä olevista rikosasioista tieto suoraan rekisteristä ilman virka-apua poliisilta. Voimassa olevan lain mukaan tiedonsaanti on syyttäjälle taattu, mutta käytännössä tietojärjestelmät eivät toimi yhteen. Lisäksi syyttäjälle tulisi antaa mahdollisuus tehdä hakuja SIS-tietojärjestelmästä tarvittaessa. Poliisin henkilörekisterilain 1 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaan syyttäjällä ei tätä mahdollisuutta ole.

Keskusrikospoliisi pitää syyttäjälle ehdotettuja tehtäviä jokseenkin epämääräisinä. Tarkoituksena on, että pidätysmääräykset lähetetään suoraan täytäntöönpanevalle viranomaiselle eikä erillistä valmisteluastetta ole ainakaan puitepäätöksessä mainittu.

14 §. Luovuttamispyynnön sisältö ja muoto.

Säilöönottoa ja luovuttamista koskevan pyynnön tulee sisältää seuraavat tiedot:

- 1) luovutettavaksi pyydetyn henkilöllisyys ja kansalaisuus;

- 2) pyynnön esittäneen toimivaltaisen viranomaisen nimi, osoite, puhelin- ja telekopionumero sekä sähköpostiosoite;
- 3) ilmoitus siitä, onko olemassa täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös tai tuomio, joka täyttää 2 tai 3 §:n edellytykset;
- 4) rikoksen luonne ja oikeudellinen luokittelu, erityisesti 3 §:ssä tarkoitettujen tekojen osalta;
- 5) kuvaus olosuhteista, joissa rikos on tehty, mukaan lukien ajankohta, paikka ja se, millä tavoin luovutettavaksi pyydetty on osallisena rikokseen;
- 6) määrätty rangaistus, jos kyseessä on lopullinen tuomio, tai rikoksesta pyynnön esittäneen jäsenvaltion laissa säädetty rangaistusasteikko;
- 7) mahdollisuuksien mukaan rikoksen muut seuraukset.

Pyyntö voidaan tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muulla tavalla, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

15 §. *Kieli ja käännökset.*

Pyyntö on tehtävä suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä.

Suomen toimivaltainen viranomainen voi täyttää pyynnön, vaikka pyyntö on tehty jollain muulla vieraalla kielellä kuin englannin kielellä, jollei pyynnön täyttämiseksi muutoin ole estettä.

Jos pyyntö on tehty muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, tulee keskusrikospoliisin huolehtia pyynnön kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle.

Helsingin käräjäoikeus pitää hyvänä nopeutettua yksivaiheista käsittelyä, jossa nykyjärjestelmästä poiketen tehtäisiin vain yksi pyyntö.

Keskusrikospoliisin mielestä käännettyjen asiakirjojen olisi oltava käräjäoikeuden käytettävissä jo käsittelyn alkaessa.

Kiinni- ja säilöönottaminen

16 §. *Kiinniottaminen.*

Poliisimies saa ottaa kiinni tämän lain nojalla luovutettavaksi pyydetyn henkilön, joka on määrätty säilöönotettavaksi.

Poliisimies saa ottaa tämän lain nojalla luovutettavaksi pyydetyn henkilön kiinni ilman säilöönottoa koskevaa päätöstäkin, jos luovuttamispyynnön täytäntöönpano voi muuten vaarantua. Kiinniottamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä pakkokeinolaissa (450/1987) säädetään.

Kiinniottamisesta on viipymättä ilmoitettava keskusrikospoliisille ja toimivaltaiselle syyttäjälle.

17 §. *Säilöönottaminen.*

Luovuttamisen varmistamiseksi voi pidättämiseen oikeutettu virkamies päättää ottaa luovutettavaksi pyydetyn henkilön säilöön. Säilöönottamista koskevat asiakirjat on viipymättä toimitettava toimivaltaiselle syyttäjälle. Jos syyttäjä päättää pitää säilöönottamisen voimassa, hänen on ilmoitettava siitä toimivaltaiselle käräjäoikeudelle.

Saatuaan tietää luovutettavaksi pyydetyn kiinniottamisesta ennen säilöönottamista koskevan päätöksen tekemistä syyttäjä voi ottaa päätettäväkseen kysymyksen säilöönottamisesta.

Säilössä pitämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä tutkintavankeudesta on säädetty.

Luovutettavaksi pyydetty henkilö voidaan säilöön ottamisen sijasta määrätä matkustuskieltoon. Matkustuskiellosta on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä pakkokeinolaissa säädetään ja mitä tässä laissa säädetään säilöön ottamisesta.

Oikeusministeriö/kansainvälinen yksikkö katsoo, että 2 momenttiin sisältyy toimivaltaepäselvyyksi- en mahdollisuus, minkä seurauksena 24 tunnin määräaika saattaa kulua ilman että kukaan tekee säilöönottopäätöstä. Pykälän 4 momentissa tulisi selvästi lausua, että matkustuskiellon tulisi olla

vain poikkeuksellinen toimenpide, ja että ennen matkustuskieltopäätöksen tekemistä asiasta tulisi aina neuvotella syyttäjän kanssa. Nyt tällaista rajoitusta ei käy laista ilmi.

Turun kärjäoikeuden mielestä laissa tulisi selvästi määrätä säilönsäpitämisen jatkokäsittelyn aikataulusta ja menettelystä. Mikäli asiaa pitää käsitellä kahden viikon välein aina uudestaan, on sillä resurssivaikutuksia.

Kouvolan kärjäoikeus katsoo, että harkintavaltaa sen suhteen, onko pidätysmääräys ja luovuttamispyyntö puutteellinen tai todennäköisesti perusteeton, ei tulisi säilyttää poliisille ja syyttäjälle, vaan lain muotoilun pitäisi olla sellainen, että säilöönotto olisi lähtökohtaisesti oletettava tarpeelliseksi.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänviraston mielestä syyttäjän tulee olla se viranomainen, joka tekee päätöksen säilöön ottamisesta ja ilmoittaa siitä viipymättä tuomioistuimelle. Syyttäjän tulisi pakkokeinolain 1 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisesti tehdä päätös 24 tunnin kuluessa kiinniottamisesta. Samoin syyttäjän tulisi päättää matkustuskiellosta, jonka edellytyksenä olisi normaalista matkustuskiellosta poiketen luovutuksen turvaaminen.

18 §. Säilöönottamisen voimassapitäminen.

Saatuaan ilmoituksen säilöön ottamisesta kärjäoikeuden on otettava säilöönottamisen voimassapitämistä koskeva asia käsiteltäväkseen viipymättä ja viimeistään neljän vuorokauden kuluttua kiinniottamisesta. Asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä pakkokeinolaissa säädetään vangitsemisvaatimuksen käsittelystä. Syyttäjä esittää säilöönottamisen voimassapitämistä koskevan vaatimuksen kärjäoikeudessa.

Tuomioistuimen on pysytettävä säilöönottamista koskeva päätös voimassa, jos on syytä epäillä, että luovuttamispyynnön täytäntöönpano voi muuten vaarantua. Syyttäjän on ilmoitettava kärjäoikeuden päätöksestä keskusrikospoliisille.

Sisäasianministeriön poliisiosasto ei hyväksy ehdotuksen 17 ja 18 §:iä siltä osin, kun niillä muutettaisiin olennaisesti poliisin nykyisiä tehtäviä ja toimivaltuuksia. Tarkoituksenmukaisinta olisi, että pidättämiseen oikeutettu virkamies voisi edelleenkin esittää vaatimuksen säilöönottamisen voimassapitämisestä kärjäoikeudelle. Menettelyn tulisi olla vastaava kuin vangitsemisasioiden käsittelyssä, missä syyttäjä voi tarvittaessa ottaa asian ratkaistavakseen, mutta muutoin poliisipäällystöön kuuluva virkamies voi ratkaista asian. Menettely edellyttäisi päivystysjärjestelmän luomista syyttäjille, kun poliisilla tällainen on jo olemassa. Lisäksi kaikista maista saapuvien luovuttamispyyntöjen käsittely tulisi tapahtua yhtenäisellä tavalla.

Vaasan kärjäoikeus toivoo, että mikäli pykälässä tarkoitetaan, että asia otetaan aina joka 14 päivä uudelleen käsittelyyn, tulisi se mainita suoraan lakitekstissä, eikä käyttää viittausta pakkokeinolaikiin. Lisäksi perusteluissa on virheellinen viittaus, oikea viittaus olisi pakkokeinolain 1 luvun 21 §:n 3 momentti, eikä 22 §.

Oulun kärjäoikeus toivoo tekstiin viittausta määräaikalakiin tai vähintään perusteluihin mainintaa tästä.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto katsoo, että säilöön otetulla olisi oikeus pyynnöstään saada asia uudelleen käsiteltäväksi kahden viikon kuluttua pyynnön esittämisestä. Automaattisesti tapahtuvalle käsittelylle kahden viikon välein ei liene tarvetta.

19 §. Oikeus kanteluun säilöönottamisesta.

Säilöönottamisen voimassapitämistä koskevan asian kärjäoikeudessa tapahtuvasta tarpeettomasta lykkäämisestä ja luovutettavaksi pyydetyn henkilön säilössä pitämistä koskevasta kärjäoikeuden päätöksestä saadaan määräajasta riippumatta kannella korkeimpaan oikeuteen.

Vaasan käräjäoikeus katsoo, että selkeyden vuoksi laissa tulisi selkeästi mainita, että päätöksestä ei saa valittaa, mutta siitä voi kylläkin kannella suoraan korkeimpaan oikeuteen. Käytännössä tarpeettomia lykkäyksiä ei nykyisin esiinny enää lainkaan.

Oulun käräjäoikeuden mielestä muutoksenhaun järjestelmän selkeyden kannalta olisi perusteltua säätää 19 §:n mukainen kantelu tehtäväksi hovioikeuteen ja ainakin tarpeetonta lykkäämistä koskevat kantelut tulisi ohjata hovioikeuteen. Lisäksi käräjäoikeus toivoo 19 §:n otsikon muutettavaksi, koska nykyisellään se on harhaanjohtava. Ehdotettu 19 § koskee säilönsäilyttämisen jatkamista koskevan asian lykkäämistä koskevan päätöksen eikä säilöönottamisen perustavan päätöksen vuoksi tehdystä kantelusta.

Avustaja ja puolustaja

20 §. *Oikeus avustajaan ja puolustajaan.*

Luovutettavaksi pyydetyllä on oikeus käyttää avustajaa.

Luovutettavaksi pyydetyn pyynnöstä hänelle on määrättävä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa tarkoitettu puolustaja noudattaen soveltuvin osin, mitä mainitussa 2 luvussa säädetään. Puolustaja on määrättävä luovutettavaksi pyydetylle viran puolesta noudattaen soveltuvin osin, mitä mainitun 2 luvun 1 §:n 3 momentissa säädetään.

Luovutettavaksi pyydetylle, joka on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Suomessa, on selvitettävä hänen oikeutensa käyttää avustajaa sekä se, että hänelle voidaan määrätä puolustaja.

Korkein oikeus katsoo, että avustaja tulisi määrätä aina myös EU-luovuttamista koskevissa asioissa, kuten yleisen luovuttamislain 24 §:n mukaan muutoin tapahtuu. Laista tulisi myös käydä selvästi ilmi, että avustajan palkkio jäisi aina valtion vahingoksi, kuten yleisen luovuttamislain perusteella tapahtuu. Myös *Suomen asianajajaliitto* kiinnittää huomiota palkkion maksamiseen valtion varoista.

Helsingin käräjäoikeus pitää tärkeänä, että puolustajan määräämistä koskevia säännöksiä laajennettaisiin luovutusasioiden osalta, koska avustajan määräämistä edeltävän oikeusapupäätöksen hankkiminen ennen säilöönnoton jatkamisen ja luovuttamisen käsittelyä voi olla vaikeaa. Myös *Suomen asianajajaliitto* on tätä mieltä.

Oulun käräjäoikeuden näkemyksen mukaan valtioneuvoston asetukseen oikeusavun palkkioperusteista (389/2002) tulisi ottaa säännökset palkkioista luovuttamisasiossa.

Eduskunnan oikeusasiamies katsoo, että säännöksestä tulisi käydä selvästi ilmi, että oikeus avustajaan alkaa heti, kun luovutettavaksi pyydetty henkilö otetaan kiinni ja että tästä oikeudesta on hänelle heti myös ilmoitettava.

Suomen asianajajaliiton mielestä ehdotuksessa olisi omaksuttava vastaava asianajajapakko kuin laissa rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta.

Luovuttamisasian selvittäminen

21 §. *Selvityksen tekeminen.*

Kun luovutettavaksi pyydetty on pyynnön johdosta otettu säilöön tai muuten tavoitettu Suomessa, keskusrikospoliisin on tehtävä asiaa koskeva selvitys. Syyttäjä osallistuu tarvittaessa selvityksen tekemiseen.

Selvitystä tehtäessä luovutettavaksi pyydetylle on annettava tiedoksi säilöönottoa ja luovuttamista koskeva pyyntö sekä ilmoitettava sen sisältö. Luovutettavaksi pyydetylle on myös ilmoitettava, että hänellä on mahdollisuus suostua luovuttamiseen sekä siihen, että hänet jäsenvaltiossa, johon hänet luovutetaan, saadaan asettaa syytteeseen, rangaista tai riistää vapaus muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, jonka perusteella luovuttaminen

on tapahtunut ja siihen, että hänet voidaan luovuttaa edelleen toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon. Luovutettavaksi pyydetylle on lisäksi selostettava suostumusten merkitys. Luovutettavaksi pyydetyltä on tiedusteltava, katsooko hän, että tässä laissa säädettyjä kieltäytymisperusteita tai ehtoja voidaan soveltaa hänen asiassaan.

Jos luovutettavaksi pyydetty on Suomessa syytteessä rikoksesta, asianomaista syyttäjää ja, mikäli mahdollista, asianomistajaa on kuultava luovuttamispyynnöstä.

Selvityksestä on laadittava pöytäkirja, johon on tehtävä merkinnät suoritetuista toimenpiteistä ja ilmoitettava saatu selvitys. Selvityksen suoritettuaan keskusrikospoliisi toimittaa laaditun pöytäkirjan ja muut asiakirjat syyttäjälle.

Oikeusministeriö/kansainvälinen yksikkö ja Keskusrikospoliisi katsovat selvityksen tekemisen tarpeettomaksi EU:n jäsenvaltioiden välisessä luovuttamisessa. Samat asiat voidaan hyvin käsitellä kärjäoikeudessa säilöönottamisen tai luovutusasian käsittelyn yhteydessä.

Korkein oikeus haluaa kiinnittää huomiota prosessin kiireelliseen aikatauluun. Laadittavalle selvitykselle ei ole asetettu mitään määräaika, ja kun syyttäjän tehtävät alkavat vasta selvityksen valmistuttua, voi jo käsittelyn alkuvaiheessa aiheutua viivästystä. Laissa tulisi säätää, että syyttäjä on säilöönottamisesta lähtien vastuussa siitä, että luovuttamisasian valmistelu ja oikeuteen saattaminen etenevät asianmukaisesti ja ripeästi. Tuomioistuimen velvollisuudeksi tulisi samoin määrätä huolehtiminen siitä, että asia tulee käsiteltyä puitepäätöksen mukaisesti ilman viivytystä ja viimeistään säädetyssä määräajassa.

Helsingin kärjäoikeus pitää tärkeänä, että poliisin rekistereitä käyttäen on mahdollista selvittää kaikki luovutettavaksi pyydettyä henkilöä koskevat vireillä olevat asiat.

Kouvolan kärjäoikeus toivoo, että oikeusministeriö laatisi eri kielillä selostuksia annettavaksi luovutettavaksi pyydetylle henkilölle, jotta asian merkitys tulisi hänelle tarvittavassa määrin selväksi. Laissa voitaisiin määrätä tällaisen selostuksen antamisesta luovutettavaksi pyydetylle henkilölle.

Valtakunnansyyttäjänvirasto katsoo, että 3 momentin osalta perusteluissa tulisi pohtia mikä käytännön merkitys ja painoarvo on asianomistajan ja syyttäjän kuulemisella luovutusasioissa ja minkälainen harkintavalta jutun syyttäjällä on näissä tilanteissa.

Vaasan kihlakunnan syyttäjänvirasto pitää tärkeänä selventää, onko ”syytteessä rikoksesta” ymmärrettävä laajasti kuten kansainvälisissä yhteyksissä yleisemmin, eli epäiltynä olemista vai ahtaasti kotimaisittain tulkiten tilanteita, joissa haastehakemus on jätetty kärjäoikeudelle.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänviraston mielestä tiukkojen määräaikojen vuoksi asian käsittelemisen tulisi tapahtua kiireellisesti, kuten luovutuslain 15 § 1 momentissa edellytetään.

Suomen asianajajaliitto toivoo turvattavaksi luovutettavan tekemien selvitettäviä seikkoja koskevien tutkintapyyntöjen toteuttamisen 21 §:n mukaista selvitystä tehtäessä.

22 §. *Oikeus tulkkaukseen.*

Selvitystä tehtäessä luovutettavaksi pyydetyn oikeudesta tulkkaukseen on voimassa, mitä kuulusteltavan oikeudesta esitutkintalaissa (449/1987) säädetään.

23 §. *Lisätietojen pyytäminen.*

Syyttäjä voi tarvittaessa pyytää lisätietoja pyynnön esittäneen jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta. Tietojen toimittamiselle voidaan asettaa määräaika.

Sisäasiainministeriö/poliisiosasto katsoo, että tutkinnan tehokkuuden vuoksi lisätietojen pyytäminen tulisi olla syyttäjän lisäksi myös poliisilla. *Keskusrikospoliisi* pitää välttämättömänä, että

poliisin ja syyttäjän lisäksi myös käräjäoikeudella on mahdollisuus tarvittaessa hankkia selvitystä oma-aloitteisesti.

24 §. *Pyynnön toimittaminen käräjäoikeudelle.*

Syyttäjän tulee toimittaa käräjäoikeudelle pyyntö luovuttamista koskevan päätöksen tekemisestä. Pyyntö tulee tehdä kirjallisesti ja syyttäjän on annettava se tiedoksi luovutettavaksi pyydetylle.

Pyynnössä tulee esittää:

- 1) ajankohta, jolloin luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Suomessa,
- 2) onko luovutettavaksi pyydetty säilöön otettuna sekä säilöönoton ajankohta,
- 3) selvitys luovuttamisen edellytyksistä, kieltäytymisperusteista ja ehdoista,
- 4) onko luovutettavaksi pyydetty ilmoittanut suostuvansa luovuttamiseen tai ilmoittanut antavansa tässä laissa tarkoitettuja muita suostumuksia sekä
- 5) onko luovutettavaksi pyydetystä esitetty muita luovuttamispyyntöjä.

Pyynnössä on lisäksi ilmoitettava luovutettavaksi pyydetyn ja hänen avustajansa nimet sekä yhteystiedot. Pynnön liitteenä tulee olla säilöönottoa ja luovuttamista koskeva pyyntö, mahdollisesti toimitetut lisätiedot sekä keskusrikospoliisin laatima selvitys.

Oikeusministeriö/kansainvälinen yksikkö huomauttaa, että esitysluonnoksesta ei käy ilmi miten syyttäjän pyyntö käräjäoikeudelle tulee antaa tiedoksi luovutettavaksi pyydetylle. Sama koskee myös 26 §:n 3 momentin ja 27 §:n 3 momentin tilanteita. Myös *Turun kihlakunnan syyttäjänvirasto* on huolestunut säädöksen epätarkkuudesta tältä osin.

Helsingin käräjäoikeus ei näe estettä sille, että syyttäjän ohella myös poliisi selvityksen tekijänä voisi esitellä vaatimuksen tuomioistuimelle.

Vaasan kihlakunnan syyttäjänvirasto pitää ongelmallisena syyttäjän harkintavallan puutetta. Syyttäjäistä annetun lain 1 §:n mukaan syyttäjän tehtävänä on rikosoikeudellisen vastuun toteutumisesta huolehtiminen ja syyttäjälle taataan itsenäinen syyteharkintavalta käsiteltävään olevassa asiassa. Ehdotetun lain mukaan syyttäjä toimii lähinnä asian esittelijänä valvoen samalla pyynnön esittäneen jäsenvaltion etua, eikä syyttäjällä ole harkintavaltaa, vaan asia on aina saatettava käräjäoikeuden käsiteltäväksi. Ehdotus on niin ollen ristiriidassa syyttäjälle perustuslain perusteella säädetyn aseman kanssa. Jos luovuttamisasian käsittely halutaan nähdä käräjäoikeuden asiana, on turha kuormittaa syyttäjälaitosta pelkkää asian esittelyä varten. Mikäli syyttäjälaitos halutaan mukaan, sille tulee taata riittävä harkintavalta.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänviraston mielestä mitään erillistä pyyntöä ei syyttäjältä enää tulisi edellyttää, koska luovuttamispyyntö tulee hyväksytyssä muodossa jäsenvaltion oikeusviranomaiselta. Ehdotettu menettely on huomattavasti monimutkaisempi kuin luovutuslaissa säädetty menettely. Mikäli Suomi asettaa nyt ehdotetunlaiset, puitepäätöstä huomattavasti tiukemmat ehdot ja harkinnanvaraisuudet, on syyttäjän oman pyynnön tekeminen ilmeisen välttämätöntä. Tämä voi aiheuttaa vaikeuksia tiukkojen määräaikojen vuoksi.

Luovuttamisasian käsittely

25 §. *Muu noudatettava sääntely.*

Asian käsittelyssä käräjäoikeudessa noudatetaan, jollei tässä laissa ole toisin säädetty, soveltuvin osin mitä rikosasiain käsittelystä käräjäoikeudessa säädetään.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto ei näe tämän pykälän tarpeellisuutta ja ehdottaa sitä poistettavaksi.

26 §. Käräjäoikeuden kokoonpano ja istunto.

Asiaa käsiteltäessä käräjäoikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja. Istunto voidaan pitää myös muuna aikana ja muussa paikassa kuin yleisen alioikeuden istunnosta säädetään.

Luovuttamisasia voidaan käsitellä säilöönottamisen voimassapitämistä koskevassa käräjäoikeuden istunnossa. Jollei käräjäoikeus pidä sitä ilmeisen tarpeettomana, asia voidaan käsitellä erillisessä istunnossa.

Käräjäoikeuden on syyttäjän pyynnön saatuaan viipymättä annettava tiedoksi syyttäjälle ja luovutettavaksi pyydettylle asiaa käsittelevän istunnon ajankohta.

Vaasan kihlakunnan syyttäjänvirasto pitää mahdottomana pääasian ratkaisemista säilöönottamista koskevan asian yhteydessä lyhyen määräajan vuoksi, koska syyttäjällä ja poliisilla olisi käytännössä vain neljä vuorokautta aikaa tehdä kaikki pakolliset ja harkinnanvaraiset selvitykset asiassa. Syyttäjänviraston käsityksen mukaan luovuttamisasiaa ei juuri koskaan voida käsitellä 26 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Varsinaista luovuttamisasiaa käsittelevän istunnon ajankohta tulisi sitoa kiinteään, esimerkiksi kahden viikon määräaikaan, kuten vangitun jutuissa. Tästä määräajasta voitaisiin poiketa vain erityisistä, lykkäyspäätöksessä erikseen mainittavista syistä. Määräaika edesauttaisi 31 ja 34 §:issä säädettyjen määräaikojen noudattamista.

27 §. Läsnäolo istunnossa.

Syyttäjän on oltava läsnä ja esitettävä pyyntönsä sisältö käräjäoikeuden istunnossa. Syyttäjän tulee valvoa pyynnön esittäneen jäsenvaltion etua.

Luovutettavaksi pyydetty, joka on säilöön otettu, on tuotava käräjäoikeuden istuntoon ja häntä on kuultava syyttäjän pyynnön sisällöstä.

Luovutettavaksi pyydettylle, joka ei ole säilöön otettu, on varattava tilaisuus tulla kuulluksi syyttäjän pyynnön sisällöstä. Jos luovutettavaksi pyydetty on jäänyt pois asian käsittelystä ilman laillista estettä, asia voidaan tutkia ja ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto pitää mahdottomana järjestelmää, jossa syyttäjä toimisi samanaikaisesti asianosaisena, Euroopan unionin toisen jäsenvaltion asiamiehenä sekä Suomen valtion sekä luovutettavaksi pyydetyn edun valvojana.

28 §. Suostumuksen ilmoittaminen.

Luovutettavaksi pyydetty ilmoittaa henkilökohtaisesti käräjäoikeuden istunnossa, suostuuko hän luovuttamiseensa tai siihen, että hänet jäsenvaltiossa, johon hänet luovutetaan, saadaan asettaa syyteeseen, rangaista tai riistää vapaus muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, jonka perusteella luovuttaminen on tapahtunut, taikka siihen, että hänet voidaan luovuttaa edelleen toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon.

Käräjäoikeuden on ennen suostumuksen vastaanottamista ilmoitettava luovutettavaksi pyydettylle 1 momentissa tarkoitettujen suostumusten merkitys.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista suostumuksista sekä 2 momentissa tarkoitettusta ilmoituksesta on tehtävä merkintä pöytäkirjaan.

Turun käräjäoikeus toteaa, että ehdotuksessa ei ole mainintaa siitä, tuleeko luovutuksen edellytykset tutkia viran puolesta tapauksissa, joissa luovutettava on antanut luovutukseen suostumuksensa, vai onko pelkkä suostumus riittävä. Tämä tulisi tarkentaa laissa.

Oulun käräjäoikeus haluaa 1 momentin tekstin täsmennettäväksi niin, että ”luovutettavaksi pyydetyn on ilmoitettava”.

29 §. *Suostumuksen peruuttaminen.*

Luovutettavaksi pyydetty voi peruuttaa tässä laissa tarkoitetut suostumuksensa kunnes luovuttamispäätös on pantu täytäntöön.

Jos suostumus luovuttamiseen peruutetaan, suostumuksen antamisen ja peruuttamisen välistä aikaa ei oteta huomioon tämän lain mukaisia määräaikoja laskettaessa.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto huomauttaa, että esityksessä ei ole otettu kantaa siihen, mitä toimenpiteitä suostumuksen peruutus käytännössä aiheuttaa ja mikä viranomaisen on vastuussa peruutuksen ilmoittamisesta luovutusta pyytäneelle valtiolle.

30 §. *Lisätietojen pyytäminen.*

Käräjäoikeus voi tarvittaessa ennen päätöksen tekemistä pyytää lisätietoja pyynnön esittäneen jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta. Tietojen toimittamiselle voidaan asettaa määräaika. Luovutettavaksi pyydettyä tulee kuulla toimitetuista tiedoista 27 §:n mukaisesti.

Oulun käräjäoikeus pitää ristiriitojen välttämiseksi tärkeänä, että tekstissä säädetään selvästi käräjäoikeuden mahdollisuudesta velvoittaa syyttäjä hankkimaan tarvittavat lisäselvitykset. *Vaasan kihlakunnan syyttäjänvirasto* haluaa koko maininnan pois myös esitöistä, koska syyttäjän käyttäminen tuomioistuimen selvityspyynnön välikäterä ei nopeuta käsittelyä lainkaan, eikä erityistä velvoitetta syyttäjälle tulisi asettaa. Mikään ei estä syyttäjää käytännössä avustamasta selvityksen hankkimisessa. Myös *Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto* kannattaa menettelyä, missä tuomioistuin suoraan ottaa yhteyttä luovutusta pyytävään jäsenvaltioon.

31 §. *Määräajat.*

Jos luovutettavaksi pyydetty on suostunut luovuttamiseen, käräjäoikeuden on tehtävä luovuttamista koskeva päätös 10 päivän kuluttua suostumuksen antamisesta. Muussa tapauksessa käräjäoikeuden on tehtävä päätös 30 päivän kuluessa siitä kun luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Suomessa. Jos päätöstä ei erityisestä syystä voida tehdä sanotuissa määräajoissa, se on tehtävä niin pian kuin mahdollista.

Vaasan käräjäoikeus ihmettelee miksi määräaika on säädetty puitepäätöksen määräajasta poikkeavasti 30 päiväksi 60 päivän sijasta.

Useat lausunnonantajat toteavat, että niin ehdotetussa lakitekstissä kuin puitepäätöksen suomenkielisessä versiossakin on virheellisesti lausuttu ”10 päivän kuluttua”, kun tosiasiallisesti kyseinen kohta tulisi olla ”viimeistään 10 päivän kuluttua” tai ”10 päivän kuluessa”.

Vaasan kihlakunnan syyttäjänvirasto ehdottaa sanamuotoa muutettavaksi niin, että päätös luovuttamisesta on tehtävä viimeistään 30 päivässä kiinniottamisesta suostumuksen antamisesta riippumatta. Lisäksi viimeiseen lauseeseen lisättäisiin ”kuitenkin viimeistään 60 päivän kuluessa kiinniottamisesta”.

32 §. *Käräjäoikeuden päätös.*

Jos luovuttamiselle asetetaan 8 - 10 §:n mukainen ehto, tämä on sisällytettävä käräjäoikeuden päätökseen. Lisäksi käräjäoikeuden päätöksessä on ilmoitettava luovutettavaksi pyydetyn antamista suostumuksista.

Jos käräjäoikeus suostuu luovuttamiseen, luovutettava on pidettävä säilöönottettuna, jollei tuomioistuin toisin määrää. Jos käräjäoikeus kieltäytyy luovuttamisesta, se voi syyttäjän vaatimuksesta määrätä, että luovutettavaksi pyydetyn säilöönottamista jatketaan kunnes luovuttamispäätös on tullut lainvoimaiseksi tai korkein oikeus päättää toisin.

Mitä edellä 2 momentissa säädetään, on soveltuvin osin voimassa matkustuskiellosta.

Vaasan käräjäoikeus toivoo selvennettäväksi koskeeko kahden viikon välein tapahtuva käsittely myös päätöksiä säilöissäpitämisestä.

Kouvolan kärjäoikeus katsoo, että kärjäoikeuden tulisi viran puolesta ilman syyttäjän vaatimustakin harkita säilöissäpitämisen jatkamista kunnes luovuttamispyyntöön annettu päätös on tullut lainvoimaiseksi tai kunnes korkein oikeus toisin määrää. Tekstiä voitaisiin muuttaa 2 momentissa siten, että säilöissäpitämistä olisi pääsääntöisesti jatkettava, vaikka kärjäoikeus hylkäisi luovuttamispyynnön.

33 §. *Kilpailevat pyynnöt.*

Jos useat jäsenvaltiot pyytävät saman henkilön luovuttamista, tuomioistuin päättää luovuttamis päätöksen tehdesään myös, mihin jäsenvaltioon henkilö luovutetaan. Kyseistä päätöstä tehdessään tuomioistuimen on otettava huomioon kaikki asiaan vaikuttavat olosuhteet, erityisesti pyyntöjen perusteena olevien tekojen laatu ja tekopaikat, pyyntöjen esittämisen ajankohta sekä se, onko pyyntö tehty syytetoimenpiteitä varten vai vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten.

Jos luovuttamispyynnöt koskevat eri rikoksia, tuomioistuin voi samalla määrätä, että tietyille jäsenvaltiolle luovutettava henkilö on tämän lain mukaisin ehdoin luovutettava sieltä edelleen toiselle jäsenvaltiolle.

Jos sekä jäsenvaltio että Euroopan unioniin kuulumaton valtio, joka ei ole pohjoismaa, pyytävät saman henkilön luovuttamista ja tuomioistuin katsoo, että jäsenvaltion pyyntöön voidaan tämän lain mukaan suostua ja oikeusministeriö katsoo, että sille esitettyyn pyyntöön voidaan suostua, oikeusministeriö ratkaisee rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain 25 §:n mukaisesti, mihin valtioon henkilö luovutetaan. Tuomioistuin lykkää lainvoimaisen päätöksensä täytäntöönpanoa ja lähettää päätöksen oikeusministeriöön asian ratkaisemista varten.

Jos sekä jäsenvaltio että kansainvälinen rikostuomioistuin pyytävät saman henkilön luovuttamista, tämän lain mukaisen pyynnön käsittelyä tuomioistuimessa lykätään kunnes oikeusministeriö on tehnyt sille esitettyä pyyntöä koskevan päätöksen.

Kouvolan kärjäoikeus ei pidä parhaimpana mahdollisena ratkaisua, jossa oikeusministeriö ratkaisee viime kädessä kilpailevien luovuttamispyyntöjen täytäntöönpanemisesta, mikäli joku luovuttamista pyytävä valtio ei ole EU:n jäsenvaltio. Kärjäoikeuden tulisi tehdä lopullinen päätös luovuttamisesta oikeusministeriön antaman etusijajärjestyksestä koskevan lausunnon perusteella.

34 §. *Viivästykset.*

Jos lainvoimaista luovuttamis päätöstä ei ole tehty 60 päivän kuluessa luovutettavaksi pyydetyn kiinniottamisesta, syyttäjän on ilmoitettava viivästyksestä ja sen syystä pyynnön esittäneen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Jos luovutettavaksi pyydetty on suostunut luovuttamiseen, eikä 1 momentissa tarkoitettua päätöstä ole tehty 10 päivän kuluessa suostumuksen antamisesta, syyttäjän on vastaavasti tehtävä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus.

Jos lainvoimaista luovuttamis päätöstä ei ole tehty 30 päivän kuluessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen määräaikojen päättymisestä, syyttäjän on ilmoitettava viivästyksestä ja sen syystä Eurojust -yksikölle.

Oulun kärjäoikeus katsoo, että 3 momentin teksti on virheellinen, ja että oikeampi muotoilu olisi ”jos luovuttamista koskevaa asiaa ei ole lainvoimaisesti ratkaistu”. *Vaasan kihlakunnan syyttäjänvirasto* toteaa lisäksi, että lainvoimainen päätös on olemassa vasta 88 päivän kuluttua kiinniottamisesta, vaikka kaikki viranomaiset noudattaisivat määräaikoja. Mikäli tarkoitetaan mainitun ajan kuluessa annettua, mutta määräajan jälkeen lainvoimaiseksi tulevaa/tullutta päätöstä, tulee 31 §:ään tehdä lisäksi 60 päivän enimmäismääräajasta (kts. yllä 31 §).

Helsingin kihlakunnan syyttäjänviraston mielestä silloin, kun asia on siirtynyt tuomioistuimen käsiteltäväksi, kuuluu ilmoitusvelvollisuus myös tuomioistuimelle eikä syyttäjälle.

35 §. *Päätöksestä ilmoittaminen.*

Syyttäjä ilmoittaa välittömästi lainvoimaisesta luovuttamis päätöksestä pyynnön esittäneen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle sekä keskusrikospoliisille. Jos luovuttamisesta on kieltäytytty, tulee pyynnön esittäneelle jäsenvaltiolle ilmoittaa myös kieltäytymisen peruste. Pyyntö esittäneelle jäsenvaltiolle tulee myös ilmoittaa, kuinka kauan luovutettavaksi pyydetty on ollut Suomessa vapautensa menettäneenä luovuttamispyynnön johdosta.

Oikeusministeriö/kansainvälinen yksikön mielestä laissa tulisi selvästi mainita kenen velvollisuutena on kääntää Suomesta vieraaseen valtioon tehtävät ilmoitukset ja muut asiakirjat 34 ja 35 §:n tilanteissa.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto pitää luonnollisena, että päätöksestä ilmoittaminen kuuluu sen tehneelle tuomioistuimelle eikä syyttäjälle.

Muutoksenhaku

36 §. *Valituksen edellytykset.* Käräjäoikeuden luovuttamispäätökseen saa hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta valittamalla, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan.

Asianosaisen, joka tahtoo hakea muutosta käräjäoikeuden päätökseen on puhevallan menettämisen uhalla ilmoitettava siihen tyytymättömyyttä kahden päivän kuluessa päätöksestä.

Korkein oikeus muistuttaa, että lopullinen päätös luovuttamisesta on tehtävä 60 päivän kuluessa henkilön kiinniottamisesta silloin, kun hän ei ole antanut suostumustaan luovutukseen, mikä sinällään oikeuttaa kaksivaiheiseen menettelyyn. Valituslupamenettely hidastaisi käsittelyä, koska enimmillään lopullisen päätöksen tekemiselle on varattu 88 päivää ehdotuksessa, mikä ylittää puitepäätöksen asettaman määräajan. Valituslupa-asian hylkääminen ei myöskään ole asiaratkaisu, joten itse valituksen tutkiminen turvaisi paremmin valittajan oikeuksia. Koska luovutusasioita on huomattavan pieni määrä, valituslupamenettelyllä ei juuri saavutettaisi mainittavaa työnsäästöä. Suoraa hakemusta puoltaa sekin, että Korkein oikeus olisi ainoa muutoksenhakuaste. *Korkein oikeus* ehdottaakin, että määräaikoja lyhennettäisiin nyt ehdotetusta ja valituskirjelmä toimitettaisiin syyttäjän vastausta odottamatta heti Korkeimpaan oikeuteen, jolloin asian valmistelu voitaisiin viivytyksettä aloittaa. Keskeistä on, että luovutettavaksi pyydetyn henkilön vapaudenriisto jäisi mahdollisimman lyhyeksi asian käsittelyn vuoksi.

Kouvolan käräjäoikeus katsoo, että valituslupaprosessi johtaisi ennen pitkää siihen, että käytännössä käräjäoikeuden päätökseen ei voisi hakea muutosta, ellei olisi kyse purkuperusteesta tai muusta painavasta syystä. Parempi muutoksenhakujärjestelmä olisi joko suoraan korkeimpaan oikeuteen ilman valituslupaa tai käräjäoikeuden päätöksestä valitettaisiin hovioikeuteen, kuten muissakin asioissa. Tällöin myös 37-42 §:iä tulisi muokata vastaavasti.

Oulun käräjäoikeus pitää otsikkoa harhaanjohtavana. Parempi muotoilu olisi ”tyytymättömyyden ilmoittaminen ja valittaminen”. Käräjäoikeus ei pidä suotavana ohivalitusta suoraan korkeimpaan oikeuteen mm. siksi, että käsittely muutoin tapahtuu normaalin menettelyn mukaisesti käräjäoikeudessa. Lisäksi tulee huomata, että korkeimmassa oikeudessa syyttäjänä toimii alueellisen syyttäjän sijasta valtakunnansyyttäjä, mikä on omiaan aiheuttamaan viivettä asian käsittelyyn. Mikäli korkeimman oikeuden ennakkoratkaisuun hovioikeuskäsittelyn jälkeen on tarvetta, voisi korkein oikeus toimia muutoksenhakutoimikunnan toteamaa ”ohituskaistaa” käyttäen hyvinkin lyhyessä ajassa. Myös *Vaasan ja Oulun kihlakuntien syyttäjänvirastot* kiinnittävät huomiota valtakunnansyyttäjän asemaan käsiteltäessä muutoksenhakuasiaa korkeimmassa oikeudessa. Mikäli on tarkoitus että ehdotettu laki erikoislakina ohittaisi yleislain (yleisistä syyttäjistä annettu laki 4 § 1 momentti 4 kohta), tulisi tästä mainita vähintään perusteluissa.

Valtakunnansyyttäjänviraston mielestä ehdotettu järjestely muutoksenhaun osalta ei täytä perustuslain tarkoittamaa ehdotonta oikeutta muutoksenhakuun, koska muutoksenhaku on sidottu valitusluvan myöntämiseen. Ehdotus loisi täysin uudentyyppisen järjestelyn, jota ei voitaisi käyttää muutoin kuin suhteellisen harvalukuisiin luovutusasioihin. Puitepäätöksen mahdollistamassa 90 päivän määräajassa normaali kaksiportainen muutoksenhakumenettelykin olisi mahdollinen. Valtakunnansyyttäjänvirasto katsoo, että hovioikeudet voisivat toimia luovuttamispäätösten ensisijaisena muutok-

senhakuasteena ja tällöin ehdotuksen mukainen toimivaltaisten tuomioistuimien ja syyttäjien luettelo olisi toimiva, muutettuna siltä osin, että syyttäjät olisivat toimivaltaisia hoitamaan tämän lain mukaisia tehtäviä koko maan alueella. Mikäli halutaan pysyä ehdotuksen mukaisessa muutoksenhakumenettelyssä, olisi järkevintä keskittää syyteasioiden käsittely korkeimman oikeuden läheisyyteen. Myös tällöin syyttäjien toimivallan tulisi ulottua koko maahan.

Turun kihlakunnan syyttäjänvirasto katsoo, että valitusluvan edellyttäminen on ristiriidassa perustuslain 21 §:n 2 momentin kanssa. Perusteluissa ennakoitaan luovuttamistapauksia esiintyvän käytännössä vähän, mikä mahdollistaisi rajoituksettoman muutoksenhaun lisäämättä korkeimman oikeuden työtaakkaa kohtuuttomasti.

37 §. Valituslupahakemuksen toimittaminen.

Valittajan on seitsemän päivän kuluessa käräjäoikeuden päätöksestä toimitettava käräjäoikeuteen korkeimmalle oikeudelle osoitettu muutoksenhakukirjelmä, johon on sisällytettävä valituslupahakemus ja valitus.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänviraston mielestä ehdotuksessa ei tarpeeksi tarkasti mainita, onko määräajat tarkoitus laskea määräaikalain mukaan ja noudatetaanko tarpeellisin osin oikeudenkäymiskaaren säännöksiä.

38 §. Valitukseen vastaaminen.

Valittajan vastapuolella on oikeus kirjallisesti vastata valitukseen. Vastauksen antamista varten vastapuoli saa käräjäoikeudesta jäljennökset valituskirjelmästä, valituslupahakemuksesta ja siihen liitetyistä asiakirjoista. Määräaika vastauksen antamiseen on seitsemän päivää muutoksenhakuajan päättymisestä. Hakijan vastapuolen on edellä mainitussa määräajassa toimitettava kirjallinen vastaus käräjäoikeuteen. Muutoksenhakija saa käräjäoikeudesta jäljennöksen vastauksesta ja siihen liitetyistä asiakirjoista.

39 §. Asiakirjojen toimittaminen korkeimpaan oikeuteen.

Käräjäoikeuden tulee lähettää viipymättä valitus- ja vastauskirjelmä liitteineen korkeimmalle oikeudelle. Samalla on lähetettävä asiaa koskeva asiakirjavihko sekä jäljennös käräjäoikeuden päätöksestä.

40 §. Määräajat käsittelylle.

Korkeimman oikeuden on käsiteltävä asia kiireellisesti ja, mikäli mahdollista, viimeistään 14 päivän kuluessa vastauksen toimittamiseen varatun ajan päättymisestä ratkaistava kysymys valitusluvan myöntämisestä.

Jos korkein oikeus myöntää valitusluvan, sen on käsiteltävä asia kiireellisesti ja tehtävä päätös, mikäli mahdollista, 30 päivän kuluessa valitusluvan myöntämistä koskevasta päätöksestään.

41 §. Viittaussäännös.

Mikäli muusta lainsäädännöstä ei muuta johdu, sovelletaan muutoin muutoksenhakuun soveltuvin osin niitä oikeudenkäymiskaaren 30 luvun säännöksiä, jotka koskevat muutoksenhakua hovioikeuden toisena oikeusasteena käsittelemässä asiassa. Asian käsittelyyn korkeimmassa oikeudessa sovelletaan myös soveltuvin osin tämän lain säännöksiä, jotka koskevat asian käsittelyä käräjäoikeudessa.

42 §. Henkilön päästäminen vapaaksi.

Jos korkein oikeus hylkää luovuttamista koskevan pyynnön, sen on määrättävä, että säilössäpidetty on päästettävä heti vapaaksi tai asetettu matkustuskielto kumottava.

Päätöksen täytäntöönpano

43 §. Täytäntöönpanosta vastaava viranomainen.

Luovuttamispäätöksen täytäntöönpanosta vastaa keskusrikospoliisi.

44 §. Täytäntöön pantava päätös.

Luovuttamispäätös pannaan täytäntöön kun se on lainvoimainen.

Luovutettavaksi pyydetty voi kirjallisesti ilmoittaa käräjäoikeudelle, ettei hän valita käräjäoikeuden päätöksestä. Tällöin päätös voidaan panna täytäntöön ennen sen lainvoimaiseksi tuloa.

45 §. Täytäntöönpanon määräajat.

Luovutettava henkilö luovutetaan pyynnön esittäneen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kymmenen päivän kuluessa luovuttamispäätöksen lainvoimaiseksi tulosta, toimivaltaisten viranomaisten sopimana ajankohtana.

Jos 1 momentissa tarkoitettun määräajan noudattaminen ei ole mahdollista Suomessa tai pyynnön esittäneessä jäsenvaltiossa ilmenevän ylivoimaisen esteen vuoksi, toimivaltaisten viranomaisten tulee sopia uudesta luovuttamispäivästä. Luovuttamisen tulee tapahtua kymmenen päivän kuluessa sovitusta uudesta määräpäivästä.

Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto pitää epätarkkana mainintaa ylivoimaisesta esteestä, koska ehdotuksessa ei tarkemmin määritellä kuka arvioi esteen laadun. Tekstistä ei myöskään käy ilmi mitä tapahtuu, jos 10 päivän määräaikaa ei noudateta.

46 §. Täytäntöönpanon tilapäinen lykkäminen.

Tuomioistuimien voi tilapäisesti lykätä luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa, jos luovuttaminen olisi inhimillisesti kohtuutonta. Luovuttamispäätös on pantava täytäntöön heti, kun tällaiset syyt ovat lakanneet. Toimivaltaisten viranomaisten tulee tällöin sopia uudesta luovuttamispäivästä. Luovuttamisen tulee tapahtua kymmenen päivän kuluessa sovitusta uudesta määräpäivästä.

Oikeusministeriö/kansainvälinen yksikkö ehdottaa 46 §:n poistamista. Puitepäätöksen mukaan lykkäminen on mahdollista vain vakavien humanitääristen syiden perusteella, mutta ehdotuksen perustelujen mukaan täytäntöönpanoviranomaisille syntyisi harkintavaltaa, joka ei sisälly ko. puitepäätökseen.

Turun käräjäoikeus pitää epäselvänä säännöksiä täytäntöönpanon tilapäisestä ja muusta lykkämisestä. Pykälässä ei ole mitään mainintaa siitä, miten lykkäämistä koskeva pyyntö tulee käsitellä tuomioistuimessa, riittääkö käsittely puhelimitse, tuleeko olla kirjallinen, millaista näyttöä tarvitaan jne. *Kouvolan käräjäoikeus* näkee tekstin sekavana myös siltä osin, että siitä ei selvästi käy ilmi mikä tuomioistuin päättää lykkäämisestä.

47 §. Vapaaksi päästäminen.

Jos luovutettava henkilö on 45 ja 46 §:ssä tarkoitettujen määräaikaisten päättyessä edelleen säilöön otettuna, hänet on päästettävä vapaaksi.

48 §. Täytäntöönpanon lykkäminen.

Tuomioistuin voi lykätä luovuttamispäätöksen täytäntöönpanoa, jotta luovutettavaksi pyydettyä voidaan Suomessa syyttää muusta teosta kuin siitä, jonka perusteella luovuttaminen on tapahtunut, taikka siihen, että luovutettu henkilö voidaan tuomitua rangaistukseen.

Tuomioistuin voi luovuttamispäätöksen täytäntöönpanon lykkäämisen sijasta väliaikaisesti luovuttaa luovutettavan henkilön pyynnön esittäneelle jäsenvaltiolle toimivaltaisten viranomaisten välisessä sopimuksessa erikseen määriteltävin ehdoin. Sopimus on tehtävä kirjallisesti.

Rikosseuraamusvirasto/oikeudellinen yksikkö pitää hyvänä, että laki mahdollistaa luovutuksen täytäntöönpanon lykkäämisen esimerkiksi meneillään olevan rangaistuksen täytäntöönpanon vuoksi.

Turun, Kouvolan ja Oulun käräjäoikeudet pitävät lykkäämispyynnön käsittelymenettelyä puutteellisesti säädettyinä (kts. edellä 46 §).

Erityissääntö ja edelleen luovuttaminen

49 §. Luvan pyytäminen.

Luovuttamispyynnön esittänyt jäsenvaltio voi pyytää luvan siihen, että Suomesta luovutettu henkilö saadaan kyseisessä jäsenvaltiossa asettaa syytteeseen tai häntä rangaista taikka häneltä riistää vapaus muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, jonka perusteella luovuttaminen on tapahtunut, taikka siihen, että luovutettu henkilö voidaan luovuttaa edelleen toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon. Pyyntö on toimitettava syyttäjälle ja sen tulee sisältää 14 §:n mukaiset tiedot.

Oulun kihlakunnan syyttäjänvirasto pitää 49 §:ää puutteellisena sikäli, että siinä ei mainita mikä tuomioistuin tai syyttäjä on toimivaltainen.

50 §. Luvan antaminen.

Luvan antamista koskevassa menettelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään luovuttamisasi-an käsittelystä. Luovutetulle on määrättävä 20 §:ssä tarkoitettu puolustaja, jota on kuultava käräjäoikeuden istun-
nossa ennen luvan antamista. Käräjäoikeuden on varattava myös luovutetulle henkilölle tilaisuus tulla kirjallisesti kuulluksi.

Käräjäoikeus antaa 49 §:ssä tarkoitetun luvan, jos luovuttaminen tämän lain mukaan olisi mahdollista. Tuomiois-
tuimen tulee tarvittaessa asettaa 8 - 10 §:ssä säädetyt ehdot.

Päätös tulee tehdä 30 päivän kuluessa pyynnön saapumisesta syyttäjälle. Jos päätöstä ei erityisestä syystä voida
tehdä sanotussa määräajassa, se on tehtävä niin pian kuin mahdollista.

Oikeusministeriö/kansainvälinen yksikkö ehdottaa 1 momentista poistettavaksi maininnan kirjalli-
sesta kuulemisesta, koska se katsoo, että vaatimus luovutetun henkilön tavoittamisesta ja kirjallisen
lausunnon pyytämistä on ylimitoitettu, erityisesti, koska puitepäätös ei tällaista menettelyä edelly-
tä eikä Suomeen luovutetun osalta 58 §:ssäkään ole asetettu puitepäätökseen sisältymättömiä vaati-
muksia. Tällaiset vaatimukset ovat luovutettavan oikeusturvankin kannalta tarpeettomia.

Vaasan käräjäoikeus pitää omituisena, että määräaika alkaa pyynnön saapumisesta syyttäjälle, eikä
siitä, kun se saapuu käräjäoikeudelle, kuten kaikissa muissa asioissa. Säännöstä tulisi täsmentää
tältä osin.

Kouvolan käräjäoikeuden mielestä on selvennettävä sitä, mikä tuomioistuin antaa luvan uuteen
syytteeseen, rangaistukseen tai edelleenluovuttamiseen.

51 §. Muutoksenhaku.

Käräjäoikeuden 50 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta noudattaen sovel-
tuvin osin, mitä muutoksenhausta on säädetty 36 - 42 §:ssä.

52 §. Luovuttaminen edelleen Euroopan unioniin kuulumattomaan valtioon.

Luovuttamispyynnön esittänyt jäsenvaltio voi myös pyytää, että luovutettu henkilö voidaan luovuttaa edelleen Eu-
roopan unioniin kuulumattomaan valtioon, joka ei ole pohjoismaa. Oikeusministeriö voi antaa tällaisen luvan siten
kuin rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain (456/1970) 32 §:ssä säädetään.

Luovuttaminen toisesta jäsenvaltiosta Suomeen

Yleiset edellytykset

53 §. Edellytykset pyynnön esittämiselle.

Toisessa jäsenvaltiossa oleskelevan henkilön säilöön ottamista ja luovuttamista Suomeen syytetoimenpiteitä varten
voidaan pyytää, jos pyynnön perusteena olevasta teosta Suomen laissa säädetty ankarin rangaistus on vähintään
vuosi vankeutta. Pynnön perusteena tulee olla vangitsemispäätös.

Jos pyynnön perusteena olevasta teosta on annettu lainvoimainen tuomio Suomessa, säilöön ottamista ja luovutta-
mista vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten voidaan pyytää, jos tuomittu seuraamus on vähintään neljän
kuukauden vankeusrangaistus.

Jos pyynnön perusteena olevasta teosta Suomen laissa säädetty ankarin rangaistus on vähintään kolme vuotta van-
keutta ja teko on 2 §:n 2 momentissa mainittu, ilmoitetaan tästä luovuttamispyynnössä pyynnön vastaanottavalle
jäsenvaltiolle.

Rikosseuraamusvirasto/oikeudellinen yksikkö pitää ongelmallisena luovuttamisen edellytyksenä
mainittua lainvoimaista tuomiota täytäntöönpanokelpoisen tuomion sijasta, mikä on edellytyksenä
esimerkiksi laissa rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta. Esimerkiksi vankikarkurin luo-
vuttaminen voi olla tarpeen, vaikka hänen tuomionsa ei vielä olisikaan lainvoimainen.

Keskusrikospoliisi katsoo tarpeelliseksi säännellä laissa kenen vastuulle kuuluu huolehtia siitä, että henkilö pyydetään luovutettavaksi kaikista niistä rikoksista, joita hänellä on tutkinnassa, oikeudenkäyntivaiheessa tai joista hänet on jo tuomittu rangaistukseen. Nykyisin tästä huolehtii Keskusrikospoliisi. Samoin tulee määritellä kuka tekee tarpeelliset tietojen syötöt Schengenin tietojärjestelmään.

Menettely

54 §. *Toimivaltaiset viranomaiset.*

Käsiteltävässä asiassa toimivaltainen syyttäjä tekee 53 §:n 1 momentin mukaiset syytetoimenpiteitä koskevat pyynnöt. Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevat 53 §:n 2 momentin mukaiset pyynnöt tekee rikosseuraamusvirasto.

Rikosseuraamusvirasto/oikeudellinen yksikön mielestä toimivaltaiseksi viranomaiseksi pitäisi rikosseuraamusviraston ohella mainita rangaistuslaitokset, jotta niillä olisi mahdollisuus tehdä luovuttamispyyntö silloin, kun kysymyksessä on vankilasta karannut tai poistumisluvalla jäänyt vanki.

Kouvolan käräjäoikeus katsoo, että tekstiä pitäisi selventää ja tiukentaa niin, että ”syyttäjän, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa, on tehtävä 53 §:n 1 momentin mukainen säilöönottamista ja luovuttamista koskeva pyyntö, jollei ole todennäköistä, että luovutettavaksi pyydetty tulee pian vapaaehtoisesti oikeudenkäyntiin.”

55 §. *Yhteydenpitojärjestys.*

Toimivaltainen viranomainen toimittaa pyynnön tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyssä yleissopimuksessa tarkoitettuun tietojärjestelmään.

Jos luovutettavaksi pyydetyn olinpaikka tunnetaan, toimivaltainen viranomainen voi toimittaa pyynnön myös suoraan tai käytettävissä olevien kansainvälisten yhteydenpitokanavien välityksellä toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Pyynnöstä, jota ei ole toimitettu keskusrikospoliisiin välityksellä, on toimivaltaisen viranomaisen tehtävä sille ilmoitus.

Oikeusministeriö/kansainvälinen yksikkö toteaa, että tekstistä jää 1 ja 2 momenttien osalta epäselväksi tuleeko vireillä olevan rikosasian syyttäjän luovuttamispyynnön tehtyään toimittaa se esitysluonnoksen 11 tai 12 §:ssä tarkoitettulle tuomioistuimelle tai syyttäjälle, jotka toimittavat sitten pyynnön Schengenin tietojärjestelmään. Myös *Kouvolan käräjäoikeus* pitää säännöstä epäselvänä.

56 §. *Luovuttamispyynnön sisältö ja muoto.*

Pyynnön tulee sisältää 14 §:n 1 momentin mukaiset tiedot ja se voidaan esittää 14 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

57 §. *Kieli ja käännökset.*

Kun luovutettavaksi pyydetyn olinpaikka tunnetaan, pyyntö on esitettävä pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion kielellä. Jos pyynnön vastaanottanut jäsenvaltio on ilmoittanut hyväksyvänsä pyynnöt myös muulla kielellä, voidaan pyyntö esittää tällä kielellä.

Keskusrikospoliisi huolehtii 1 momentin mukaisten käännösten tekemisestä ja toimittamisesta pyynnön vastaanottaneelle jäsenvaltiolle.

Erityissääntö

58 §. *Erityissäännön noudattaminen.*

Jäsenvaltiosta Suomeen luovutettua henkilöä ei saa syyttää, tuomita tai muuten riistää häneltä vapautta ennen luovuttamista tehdystä muusta rikoksesta kuin siitä, joka oli luovuttamisen perusteena.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa ei sovelleta, jos:

- 1) henkilö, jolla on ollut tilaisuus poistua Suomesta, ei ole poistunut 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut Suomeen ensin poistuttuaan Suomesta;
- 2) rikoksesta ei voi seurata vankeusrangaistusta;
- 3) rikosoikeudenkäynti ei johda henkilön vapautta rajoittavaan toimenpiteeseen;
- 4) henkilö joutuu muun kuin vapaudenriiston käsittävän rangaistuksen tai toimenpiteen kohteeksi, mukaan lukien taloudellinen rangaistus tai sellaisen sijasta määrätty toimenpide, vaikka se voisikin rajoittaa hänen vapauttaan;
- 5) henkilö on suostunut luovuttamiseensa sekä luopunut vetoamasta 1 momentissa tarkoitettuun kieltoon;
- 6) henkilö on luovuttamisensa jälkeen nimenomaisesti luopunut vetoamasta 1 momentissa tarkoitettuun kieltoon tiettyjen luovuttamista edeltäneiden tekojen osalta. Luopumisilmoitus annetaan käräjäoikeudelle 28 §:n mukaisesti;
- 7) henkilön luovuttanut jäsenvaltio antaa tähän suostumuksensa tai
- 8) henkilön luovuttanut jäsenvaltio on tehnyt Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ilmoituksen, jonka mukaan sen suostumus katsotaan annetuksi, jollei toimivaltainen viranomainen ole yksittäistapauksessa toisin ilmoittanut.

Edellä 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettua suostumusta voi pyytää käsiteltävässä asiassa toimivaltainen syyttäjä. Pyynnön perusteena tulee olla vangitsemispäätös. Suomessa 2 momentin nojalla tuomitun vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevaa suostumusta voi pyytää rikosseuraamusvirasto. Pyyntöjen tulee sisältää 14 §:n 1 momentin mukaiset tiedot.

59 §. Vangitsemispäätöksen edellytykset.

Jos jäsenvaltiosta Suomeen luovutetun henkilön todennäköisin syin epäillään syyllistyneen muuhun kuin luovuttamispäätöksessä tarkoitettuun tekoon, josta voi seurata vankeusrangaistus ja joka on tehty ennen hänen luovuttamistaan Suomeen, tuomioistuimien voi pidättämiseen oikeutetun virkamiehen pyynnöstä määrätä hänet vangittavaksi kyseisestä teosta henkilön syyttämistä koskevan suostumuksen saamiseksi toiselta jäsenvaltiolta. Rikoksesta epäillyltä ei kuitenkaan saa riistää vapautta tämän vangitsemispäätöksen nojalla ennen kuin kyseinen jäsenvaltio on antanut suostumuksensa syytteen nostamiseen vangitsemispäätöksessä tarkoitettua teosta. Vangitsemispäätös raukeaa, jos kyseinen jäsenvaltio ei anna suostumusta syytteen nostamiseen.

Jos toinen jäsenvaltio on antanut 1 momentissa tarkoitettua suostumusta ja epäillyltä on riistetty vapaus momentissa tarkoitettua vangitsemispäätöksen nojalla, kysymys epäillyn vangitsemisesta pakkokeinoina 1 luvun 8 §:n nojalla on saatettava tuomioistuimen ratkaistavaksi noudattaen soveltuvin osin, mitä mainitun luvun 13 ja 14 §:ssä säädetään. Jos epäilty on vapautensa menettäneenä muusta syystä, vangitsemispäätös on ilman viivytystä toisen jäsenvaltion suostumuksen jälkeen saatettava tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa noudatetaan muutoin soveltuvin osin, mitä vangitsemisasiain käsittelystä säädetään pakkokeinolaissa.

Oulun käräjäoikeus esittää, että pykälän johdosta muutettaisiin myös pakkokeinolaki siten, että siinä olisi ainakin viittaussäännös EU-luovuttamislain 59 §:ään.

Edelleenluovuttaminen

60 §. Kielto luovuttaa edelleen.

Jäsenvaltiosta Suomeen luovutettua henkilöä ei saa luovuttaa edelleen toiseen jäsenvaltioon tai Euroopan unioniin kuulumattomaan valtioon.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa ei sovelleta jäsenvaltiosta Suomeen luovutetun henkilön edelleen luovuttamiseen toiseen jäsenvaltioon, jos:

- 1) henkilö, jolla on ollut tilaisuus poistua Suomesta, ei ole poistunut 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut Suomeen ensin poistuttuaan Suomesta;
- 2) henkilö on suostunut luovuttamiseensa sekä luopunut vetoamasta 1 momentissa tarkoitettuun kieltoon;
- 3) henkilö on luovuttamisensa jälkeen nimenomaisesti luopunut vetoamasta 1 momentissa tarkoitettuun kieltoon tiettyjen luovuttamista edeltäneiden tekojen osalta. Luopumisilmoitus annetaan käräjäoikeudelle 28 §:n mukaisesti;

4) henkilön luovuttanut jäsenvaltio antaa tähän suostumuksensa tai

5) henkilön luovuttanut jäsenvaltio on tehnyt Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ilmoituksen, jonka mukaan sen suostumus katsotaan annetuksi, jollei toimivaltainen viranomainen ole yksittäistapauksessa toisin ilmoittanut.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa ei sovelleta jäsenvaltiosta Suomeen luovutetun henkilön edelleen luovuttamiseen Euroopan unioniin kuulumattomaan valtioon, jos henkilön luovuttanut jäsenvaltio antaa tähän suostumuksensa.

61 §. *Pyyntö luovuttaa edelleen.*

Jos jäsenvaltio pyytää toisesta jäsenvaltiosta Suomeen luovutetun henkilön edelleen luovuttamista kyseiseen jäsenvaltioon, eikä edelleen luovuttaminen 60 §:n 2 momentin 1 - 3 tai 5 kohdan mukaan ole mahdollista, syyttäjä pyytää tähän suostumusta siitä jäsenvaltiosta, josta henkilö on luovutettu Suomeen.

Erinäisiä säännöksiä

62 §. *Kuuleminen ennen luovuttamispäätöstä.*

Jos toisen jäsenvaltion luovuttamispyyntö on tehty syytetoimenpiteitä varten, ennen luovuttamispäätöksen tekemistä syyttäjän tai tuomioistuimen on pyynnön esittäneen jäsenvaltion pyynnöstä suostuttava siihen, että luovutettavaksi pyydetty henkilöä kuullaan kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetussa laissa (4/1994) säädettyjen edellytysten mukaisesti.

Syyttäjä voi vastaavasti pyytää toiselta jäsenvaltiolta Suomeen luovutettavaksi pyydetyn henkilön kuulemista.

Sisäasiainministeriö/poliisiosasto ei hyväksy poliisin toimivaltuuksien muuttamista siten, että poliisi ei enää voisi pyytää luovutettavaksi pyydetyn henkilön kuulemista toiselta jäsenvaltiolta tai toimeenpanna luovutettavaksi pyydetyn henkilön kuulemista. Esitutkinta on kuulemisvaiheessa usein kuulemisen puuttumisen vuoksi kesken, joten kuuleminen poliisin toimesta tuntuu luontevimmalta ratkaisulta.

Keskusrikospoliisi ei pidä syyttäjän antamaa suostumusta riittävänä puitepäätöksen edellyttäessä täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen suostumusta eikä syyttäjää ole tällaiseksi viranomaiseksi määritelty. Kuulemisen suorittaminen tulisi tapahtua voimassa olevan kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti poliisi ja luovutettavaksi pyydetyn henkilön kuulemista tulisi voida pyytää myös poliisin, eikä ainoastaan syyttäjän toimesta.

63 §. *Ehtojen poistaminen.*

Jos luovutettavaksi pyydetty henkilö on luovutettu Suomeen muusta kuin Euroopan unioniin kuuluvasta valtiosta ja henkilöä sitovat kyseistä luovuttamista koskevat ehdot, henkilöä ei saa luovuttaa toiseen jäsenvaltioon ilman sen valtion suostumusta, josta henkilö on luovutettu Suomeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa toimivaltainen viranomainen pyytää luovuttamiselle sen valtion suostumusta, josta henkilö on luovutettu Suomeen. Tässä laissa tarkoitettut määräajat alkavat vasta kun ehdot eivät enää ole voimassa.

64 §. *Erioikeudet ja vapaudet.*

Jos Suomesta luovutettavaksi pyydettyä henkilöä koskee oikeudenkäyntiä tai täytäntöönpanoa koskeva erioikeus tai -vapaus, alkavat tässä laissa säädetty määräajat kulua kun toimivaltainen tuomioistuin on saanut tiedon erioikeuden tai -vapauden poistamisesta.

65 §. *Etsintä, takavarikko ja omaisuuden siirtäminen.*

Suomen toimivaltainen viranomainen saa, vaikka luovuttamispyynnön esittänyt jäsenvaltio ei olisi esittänyt tästä pyyntöä, kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetussa laissa säädettyjen edellytysten mukaisesti suorittaa etsinnän ja takavarikon niin kuin siitä on erikseen säädetty.

Tuomioistuin voi luovuttamispäätöksessään määrätä, että takavarikoitu esine tai menetetyksi tuomittu omaisuus on siirrettävä luovuttamista pyytäneelle jäsenvaltiolle niin kuin siitä on erikseen säädetty.

Suomen toimivaltainen viranomainen voi vastaavasti pyytää toiselta jäsenvaltiolta etsinnän ja takavarikon suorittamista sekä omaisuuden siirtämistä Suomeen.

Keskusrikospoliisi katsoo, että toimenpiteisiin oikeutettu viranomainen jää lakiehdotuksen perusteella tulkinnanvaraiseksi.

66 §. *Vapaudenmenetysajan vähentäminen.*

Tuomioistuimen on mahdollisesti tuomittavasta rangaistuksesta rikoslain 3 luvun 11 §:n mukaisesti vähennettävä Suomeen luovutetulle henkilölle luovuttamismenettelyssä aiheutunut vapaudenmenetyksen.

Rikosseuraamusvirasto/oikeudellinen yksikkö toivoo lisättäväksi maininnan vapaudenmenetyksen vähentämisestä silloin, kun luovutus on tapahtunut ainoastaan vapausrangaistuksen täytäntöönpanon takia.

67 §. *Kustannukset.*

Toisen jäsenvaltion pyynnön täytäntöönpanosta aiheutuneista kustannuksista ei peritä korvausta pyynnön esittäneeltä jäsenvaltiolta.

Kauttakuljetus

68 §. *Luvan antaminen kauttakuljetukseen.*

Oikeusministeriö antaa luvan siihen, että jäsenvaltiosta tai Euroopan unioniin kuulumattomasta valtiosta toiseen jäsenvaltioon luovutettavaksi pyydetty henkilö voidaan kuljettaa Suomen kautta edellyttäen, että oikeusministeriölle on ilmoitettu:

- 1) henkilön henkilöllisyys ja kansalaisuus;
- 2) säilöönottoa ja luovuttamista koskevan pyynnön olemassaolo;
- 3) rikoksen luonne ja oikeudellinen luokittelu sekä
- 4) rikoksenteon olosuhteiden kuvaus, mukaan lukien ajankohta ja paikka.

Kauttakuljetusta koskeva pyyntö voidaan lähettää oikeusministeriölle millä tahansa tavalla, josta voidaan esittää kirjallinen todiste. Oikeusministeriö antaa päätöksensä tiedoksi samaa menettelyä noudattaen.

Rikosseuraamusvirasto/oikeudellinen yksikön mielestä lupamenettely olisi joustavampi hoitaa keskusrikospoliisin kuin oikeusministeriön kautta.

69 §. *Kauttakuljetuksen pyytäminen.*

Jos luovutettavaksi pyydetyn henkilön kuljettaminen Suomeen tapahtuisi toisen jäsenvaltion kautta, toimivaltaisen viranomaisen tulee pyytää kauttakuljetukseen lupa. Pynnön tulee sisältää 68 §:n 1 momentin 1 - 4 kohdassa tarkoitettut tiedot ja se lähetetään 68 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

70 §. *Ilmakuljetus.*

Kauttakuljetuksena ei pidetä ilmakuljetusta, joka tapahtuu ilman välilaskua. Jos laskeutuminen ennen lopullista määränpäättämistä kuitenkin tapahtuu, sovelletaan 68 ja 69 §:ää.

71 §. *Asetuksenantovaltuus.*

Tämän lain soveltamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

72 §. *Siirtymäsäännökset.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2004 tai sen jälkeen lähetettyihin tai vastaanotettuihin luovuttamispyyntöihin.

Jos jäsenvaltio on ilmoittanut, että se pyynnön vastaanottavana jäsenvaltiona soveltaa ennen ilmoittamaansa päivämäärää tehtyihin tekoihin ennen 1 päivänä tammikuuta 2004 voimassa ollutta sääntelyä, Suomi pyynnön esittäneenä jäsenvaltiona soveltaa, mitä laissa rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta säädetään ja mitä ennen 1 päivänä tammikuuta 2004 sovelletuissa sopimuksissa määrätään.

2.2. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 7 päivänä heinäkuuta annetun lain (456/1970) 2 §:n 2 momentti, 6 §:n 3 momentti, 10 §:n 2 momentti, 34 §:n edellä oleva väliotsikko sekä 36 - 48 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 182/1999 ja

muutetaan 1 §:n 2 momentti, 3 §, 4 §, 12 §, 25 §, 32 §:n 1 momentti, 33 §:n 2 momentti, 34 § ja 35 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 §, 12 §, 32 §:n 1 momentti, 33 §:n 2 momentti, 34 § ja 35 § laissa 182/1999 sekä 4 § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 298/2002 seuraavasti:

Rikosseuraamusvirasto/oikeudellinen yksikkö ehdottaa muutettavaksi 26 § 1 momenttia niin, että lääninhallituksen tilalle tulisi Rikosseuraamusvirasto.

1 § -----

Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä on säädetty erikseen.

3 §. Suomessa taikka suomalaisessa laivassa tai ilma-aluksessa tehdystä rikoksesta saadaan luovuttaa vain, jos rikoksen oikeudellinen selvittäminen luovuttamista pyytävässä valtiossa on katsottava tarkoituksenmukaiseksi eikä rangaistus, joka tuon valtion lain mukaan voisi seurata rikoksesta, olennaisesti poikkea siitä, mitä rikoksesta Suomen oikeuden mukaan saattaisi seurata. Jos luovuttamista pyydetään rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, voidaan pyyntöön suostua ainoastaan, jollei rangaistusseuraamus olennaisesti poikkea siitä, mitä rikoksesta olisi täällä voinut seurata.

4 §. Luovuttaa ei saa, ellei pyynnössä tarkoitettu teko ole sellainen rikos tai ellei sitä Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi pidettävä sellaisena rikoksena, josta Suomen lain mukaan säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta.

Joka vieraassa valtiossa on tuomittu 1 momentissa tarkoitettusta teosta, saadaan luovuttaa vain, jos määrätty seuraamus käsittää vähintään neljän kuukauden vapaudenmenetyksen.

Jos luovuttamispyyntö käsittää useita tekoja ja edellä mainitut edellytykset ovat olemassa jonkin teon osalta, pyyntöön voidaan suostua myös niiden muiden tekojen osalta, jotka tai joita vastaavat teot ovat Suomen oikeuden mukaan rangaistavia.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, voidaan luovuttaa teosta, jota Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi pidettävä rahanväärenysrikoksena, rahanväärennyksen valmisteluna tai väärän rahan käyttönä.

12 §. Luovuttamispyyntöön suostuttaessa on soveltuvilta osin asetettava seuraavat ehdot:

- 1) luovutettua henkilöä ei saa siinä valtiossa, jolle hänet luovutetaan, ilman 32 §:ssä tarkoitettua lupaa asettaa syytteen tai rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta eikä luovuttaa edelleen toiselle valtiolle, paitsi siinä tapauksessa, ettei hän ole poistunut maasta 45 päivän kuluessa sen jälkeen kun estettä ei enää ollut taikka hän on sinne palannut sieltä poistuttuaan;
- 2) luovutettua ei saa ilman lupaa panna kysymyksessä olevasta rikoksesta syytteen tuomioistuimessa, jolle on annettu valta vain tilapäisesti tai erityisissä poikkeusoloissa tuomita sellaisissa asioissa;
- 3) luovutetulle henkilölle tuomittua kuolemanrangaistusta ei saa panna täytäntöön.

Edellä 5 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa on nimenomaan mainittava, ettei luovutettua saa rangaista sotilasrikosta tarkoittavan säännöksen nojalla.

Kun joku luovutetaan 6 §:n mukaan teosta, jota ei voida pääasialliselta luonteeltaan pitää poliittisena rikoksena, on ehdoksi pantava, ettei tekoa luovutettua rangaistukseen tuomittaessa saa katsoa poliittiseksi rikokseksi.

Luovuttamiseen suostuttaessa voidaan lisäksi asettaa tarpeellisiksi katsottuja muita ehtoja.

25 §. Jos useat vieraat valtiot pyytävät samaa henkilöä luovutettavaksi ja pyyntöjen joukossa ei ole sellaista pyyntöä, johon sovellettaisiin lakia rikoksen johdosta tapahtuvasta laista Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä (270/1960), määrää oikeusministeriö, ottaen huomioon rikoksen laadun, tekoajan ja -paikan, pyyntöjen saapumisjärjestyksen, luovutettavaksi pyydetyn kansalaisuuden ja kotipaikan sekä muut asiaan vaikuttavat olosuhteet, mille valtiolle hänet on luovutettava.

Milloin luovuttamispyynnöt koskevat eri rikoksia, voidaan samalla määrätä, että tietyille valtiolle luovutettava henkilö on luovutettava sieltä edelleen toiselle valtiolle niillä ehdoilla, joilla luovuttaminen kyseiseen valtioon olisi mahdollista.

32 §. Oikeusministeriö voi luovuttamisen ehtojen estämättä vieraan valtion pyynnöstä antaa luvan siihen, että luovutettu henkilö saadaan asettaa syytteeseen tai häntä rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, jonka perusteella luovuttaminen on tapahtunut, taikka luovuttaa edelleen muulle valtiolle. Tällaiseen pyyntöön ja luovuttamiselle määrättäviin ehtoihin sovelletaan vastaavasti, mitä on säädetty luovuttamisesta Suomesta.

33 § -----

Suomen kansalainen saadaan kuitenkin kuljettaa Suomen kautta, jos on kysymys hänen luovuttamisestaan muuhun pohjoismaahan ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä 3 päivänä kesäkuuta 1960 annetussa laissa (270/1960) säädetyt edellytykset hänen luovuttamiselleen vastaanottavalle valtiolle ovat olemassa *tai jos on kysymys hänen luovuttamisestaan Euroopan unionin jäsenvaltioon ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä päivänä kuuta 20 annetussa laissa (/) kauttakuljetukselle säädetyt edellytykset täyttyvät.*

34 §. Oikeusministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

35 §. Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1971.

Tällä lailla kumotaan rikoksentekijän luovuttamisesta 11 päivänä helmikuuta 1922 annettu laki (43/1922) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Vieraan valtion kanssa tehtyä tämän lain voimaan tullessa voimassa olevaa sopimusta on, niin kauan kuin se on voimassa, edelleen noudatettava, vaikka sen määräykset eivät vastaisi tämän lain säännöksiä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.3. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 6 päivänä maaliskuuta 1960 rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden annetun lain (270/1960) 20 § ja 21 § sellaisina kuin niistä ovat 20 § laissa 457/1970 ja 21 § osaksi laissa 457/1970 sekä 466/1987 ja

lisätään lakiin uusi 9a § seuraavasti:

9 a §. Jos sisäasiainministeriö toteaa, että luovuttaminen 1 §:ssä tarkoitettuun valtioon, joka on myös Euroopan unionin jäsenvaltio, ei olisi mahdollista tämän lain nojalla, sen on siirrettävä asia toimivaltaiselle syyttäjälle käsiteltäväksi siinä järjestyksessä kuin laissa rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä säädetään (/).

20 §. Jos samaa henkilöä pyydetään luovutettavaksi sekä *tämän lain mukaisesti* 1 §:ssä mainittuun että muuhun valtioon *joka ei ole Euroopan unionin jäsenvaltio* ja sisäasiainministeriö katsoo voitavan ensin mainittuun ja oikeusministeriö jälkimmäiseen pyyntöön suostua, valtioneuvosto, ottaen huomioon rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1970 annetun lain 25 §:n säännökset, oikeusministeriön esittelystä määrää valtion, jolle henkilö luovutetaan. Valtioneuvosto päättää myös, onko luovuttamispäätökseen pantava sellainen ehto, jota mainitun 25 §:n 2 momentissa tarkoitetaan.

Jos samaa henkilöä pyydetään luovutettavaksi sekä tämän lain mukaisesti 1 §:ssä mainittuun valtioon että rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain mukaisesti Euroopan unionin jäsenvaltioon ja sisäasiainministeriö katsoo voitavan ensin mainittuun ja tuomioistuimien jälkimmäiseen pyyntöön suostua, sisäasiainministeriö, ottaen huomioon rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1970 annetun lain 25 §:n säännökset, määrää valtion, jolle henkilö luovutetaan. Sisäasiainministeriö päättää myös, onko luovuttamispäätökseen pantava sellainen ehto, jota mainitun 25 §:n 2 momentissa tarkoitetaan.

Valtioneuvoston ja sisäasiainministeriön päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

21 §. Sisäasiainministeriö voi 7 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa pyynnöstä antaa luvan siihen, että tämän lain mukaan Suomesta luovutettu henkilö saadaan panna syytteeseen tai häntä rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, jonka perusteella luovuttaminen on tapahtunut, taikka luovuttaa sellaisesta rikoksesta edelleen muulle 1 §:ssä mainitulle valtiolle.

Lupa voidaan antaa vain, mikäli tässä laissa säädetty luovuttamisen edellytykset ovat olemassa, ja noudatettakoon tällöin vastaavasti, mitä 10 §:n 3 ja 4 momentissa on säädetty.

Tässä pykälässä tarkoitetun pyynnön tulee sisältää tiedot rikoksen laadusta, tekoajasta ja -paikasta sekä, pyynnön tarkoittaessa syytteeseenpanemista tai sitä varten tapahtuvaa edelleen luovuttamista, rangaistussäännöksestä, jonka katsotaan tulevan rikokseen sovellettavaksi. Pyyntöstä tulee lisäksi käydä ilmi, että siinä tarkoitetulle henkilölle on ilmoitettu 10 §:n 3 momentissa mainitusta oikeussuojakeinosta.

Jos sisäasiainministeriö toteaa, että suostuminen sellaisen 1 §:ssä tarkoitetun valtion, joka on myös Euroopan unionin jäsenvaltio, 1 momentissa tarkoitettuun pyyntöön ei olisi mahdollista 1 ja 2 momentin perusteella, sen on siirrettävä asia toimivaltaiselle syyttäjälle käsiteltäväksi siinä järjestyksessä kuin rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetussa laissa säädetään.

Muuhun kuin 1 §:ssä mainittuun valtioon tapahtuvaan luovuttamiseen tarvittavan luvan osalta on noudatettava rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain 32 §:n säännöksiä. *Jos kyseessä on luovuttaminen muuhun Euroopan unionin jäsenvaltioon kuin sellaiseen, joka on myös 1 §:ssä tarkoitettu valtio on sisäasiainministeriön siirrettävä asia toimivaltaiselle syyttäjälle käsiteltäväksi siinä järjestyksessä kuin rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetussa laissa säädetään.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.4. Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanosta 16 päivänä tammikuuta 1987 annetun lain (21/1987) 3 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti ja 19 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti laissa 9/1994 ja 19 §:n 2 momentti laissa 236/2001 seuraavasti:

3 §. Seuraamus, jonka vieraan valtion tuomioistuin on määrännyt, saadaan panna täytäntöön Suomessa, jos:

- 1) tuomio on saanut lainvoiman ja se on täytäntöönpanokelpoinen siinä valtiossa, missä se on annettu;
- 2) teko, josta seuraamus on määrätty, on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos *taikka on rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (/) 3 §:ssä tarkoitettu teko*; ja
- 3) valtio, jossa seuraamus on määrätty, on sitä pyytänyt tai siihen suostunut.

9 §. Tuomioistuimen on muunnettava vieraassa valtiossa tuomittu vapaudenmenetystä tarkoittava seuraamus Suomen laissa vastaavasta rikoksesta *taikka rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua tekoa vakavuudeltaan vastaavasta rikoksesta* säädetyksi vankeusrangaistukseksi. Tämä vankeusrangaistus ei kuitenkaan saa olla ankarampi kuin rikoksesta vieraassa valtiossa määrätty seuraamus, vaikka viimeksi mainittu seuraamus olisi lievempi kuin Suomen laissa rikoksesta säädetty vähimmäisrangaistus.

19 §. -----

Suomessa tuomittu vankeusrangaistus voidaan 1 momentin mukaisesti jättää täytäntöönpantavaksi vieraassa valtiossa, jos tuomittu *on asianomaisen vieraan valtion kansalainen, hänellä on kotipaikkansa tai hän oleskelee siinä valtiossa* ja tuomittu on suostunut siihen. Muulle kuin Suomen kansalaiselle Suomessa tuomittu vankeusrangaistus voidaan kuitenkin jättää täytäntöönpantavaksi asianomaisessa vieraassa valtiossa ilman tuomitun suostumusta, jos:

- 1) tuomittu vieraaseen valtioon pakenemalla tai muuten siellä karttaa vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa tai täytäntöönpanon jatkamista; tai
- 2) tuomittu edellä tarkoitetun vankeusrangaistuksen tai siihen johtaneen rikoksen johdosta lainvoimaisella päätöksellä on määrätty käännytettäväksi tai karkotettavaksi Suomesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

LIITE 1 LausunnonantajatLausunnon antoivat seuraavat 20 tahoja:

Sisäasiainministeriö/poliisiosasto
Oikeusministeriö/kansainvälinen yksikkö
Rikosseuraamusvirasto

Korkein oikeus
Turun käräjäoikeus
Vaasan käräjäoikeus
Kuopion käräjäoikeus
Helsingin käräjäoikeus
Kouvolan käräjäoikeus
Oulun käräjäoikeus

Valtakunnansyyttäjänvirasto
Turun kihlakunnan syyttäjänvirasto
Vaasan kihlakunnan syyttäjänvirasto
Kuopion seudun kihlakunnan syyttäjänvirasto
Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto
Kouvolan kihlakunnanviraston syyttäjäosasto
Oulun kihlakunnan syyttäjänvirasto

Keskusrikospoliisi
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Suomen Asianajajaliitto

Lausuntoa eivät antaneet:

Ulkoasiainministeriö
Käräjäoikeustuomarit ry.
Suomen Lakimiesliitto ry.
Suomen demokraattiset lakimiehet ry.
Suomen syyttäjyhdistys ry.